

Nr 47

**Regeringens proposition om inrättande och finansiering av Sveriges
turistråd, m. m.;**

beslutad den 27 februari 1975.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits
i befogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

KJELL-OLOF FELDT

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås bemyndigande för regeringen att tillsammans med Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet inrätta ett organ för turismfrämjande verksamhet, Sveriges turistråd. Rådet skall såsom centralt organ planera, samordna och genomföra åtgärder för att främja marknadsföring av turism i Sverige. Sveriges turistråd övertar verksamheten från Svenska turisttrafikförbundet. I propositionen föreslås att Sveriges turistråd finansieras med statsanslag och en obligatorisk avgift som tas ut vid anläggningar för övernattnings.

1. Förslag till

Lag om ändring i hotellförordningen (1966:742)

Härigenom föreskrives i fråga om hotellförordningen (1966:742)

dels att i 22 § ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att i 22 § ordet "förordning" skall bytas ut mot "lag",

dels att rubriken till förordningen och 1-3, 5, 8-10, 13, 15, 16 och 19-21 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Lag om hotell-, pensionat- och campingrörelse

Nuvarande lydelse

Med hotell- eller pensionatrörelse avses i denna *förordning* yrkesmässig verksamhet med ändamål att tillhandahålla tillfällig möblerad bostad. *Förordningen* är ej tillämplig när bostad tillhandahålles som ett led i verksamhet för vård, tillsyn, utbildning eller uppfostran.

Med hotell eller pensionat avses i *förordningen* byggnad eller lägenhet, vari hotell- eller pensionatrörelse drives.

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag äger tillämpning på hotell- och pensionatrörelse samt campingrörelse. Med hotell- eller pensionatrörelse avses i denna lag yrkesmässig verksamhet med ändamål att tillhandahålla tillfällig möblerad bostad. Med campingrörelse avses i lagen yrkesmässig verksamhet med ändamål att tillhandahålla gästutrymme på campingplats. Lagen är icke tillämplig när bostad eller möjlighet till camping tillhandahålles som ett led i verksamhet för vård, tillsyn, utbildning eller uppfostran. Ej heller är lagen tillämplig på enligt belägen, obemannad stuga som står till allmänhetens förfogande för tillfällig övernattning.

Med hotell eller pensionat avses i *lagen* byggnad eller lägenhet, vari hotell- eller pensionatrörelse drives. *Med campingplats avses område inom vilket campingrörelse drives och med gästutrymme förstås plats för uppställning av husvagn eller uppsättning av tält eller liknande.*

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Hotell- eller pensionatrörelse, som är avsedd att samtidigt mottaga minst nio gäster eller som omfattar minst fem gästrum, får drivas endast av den som har tillstånd av polismyndigheten i orten. Tillstånd meddelas för hotell- eller pensionatrörelse i viss byggnad eller lägenhet.

Tillstånd enligt första stycket fordras även för campingrörelse som omfattar minst tio gästutrymmen. Sådant tillstånd meddelas för visst område.

Tillstånd skall meddelas, om det icke finnes anledning antaga att den som söker tillståndet skall driva rörelsen så att fara för allmän ordning och säkerhet uppkommer. Tillstånd får ej meddelas den som är omyndig eller i konkurstillstånd.

Tillstånd enligt första eller andra stycket skall meddelas, om det icke finnes anledning antaga att den som söker tillståndet skall driva rörelsen så att fara för allmän ordning och säkerhet uppkommer. Tillstånd får ej meddelas den som är omyndig eller i konkurstillstånd.

3 §

Drives hotell- eller pensionatrörelse för vilken tillstånd fordras enligt 2 § av bolag, förening eller annan samfällighet, skall föreståndare finnas för rörelsen. Föreståndare får utses även av tillståndshavare som är enskild person. Polismyndigheten äger ålägga sådan tillståndshavare att utse föreståndare, om särskilda skäl föreligga.

Drives hotell-, pensionat- eller campingrörelse för vilken tillstånd fordras enligt 2 § av bolag, förening eller annan samfällighet, skall föreståndare finnas för rörelsen. Föreståndare får utses även av tillståndshavare som är enskild person. Polismyndigheten äger ålägga sådan tillståndshavare att utse föreståndare, om särskilda skäl föreligga.

Föreståndare skall vara godkänd av polismyndigheten. Utsedd föreståndare skall godkännas om han ej är omyndig samt det icke finnes anledning antaga att han skall utöva rörelsen så att fara för allmän ordning och säkerhet uppkommer.

Godkänd föreståndare ansvarar i tillståndshavarens ställe för att rörelsen utövas enligt föreskrifterna i denna *förordning*.

Godkänd föreståndare ansvarar i tillståndshavarens ställe för att rörelsen utövas enligt föreskrifterna i denna lag.

5 §

Ansökan om tillstånd att driva hotell- eller pensionatrörelse skall vara skriftlig och åtföljas av

a) uppgift om sökandens fullständiga namn, firma och postadress samt, om sökanden tidigare haft annat släktnamn, detta;

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

b) för sökande, som är enskild person, uppgift om födelsetid och yrke eller titel samt bevis att han ej är omyndig eller i konkursstillstånd;

c) Uppgift om fullständigt namn, födelsetid och yrke eller titel för den som utsetts till föreståndare eller ersättare samt bevis att han ej är omyndig;

d) uppgift om belägenheten av den byggnad eller lägenhet där rörelsen avses skola drivas, det största antal gäster som skall kunna mottagas samtidigt och det största antal gästrum som rörelsen skall omfatta;

e) om byggnadslov meddelats för hotellet eller pensionatet, handlingar som visa att så skett.

Ansökan om tillstånd att driva campingrörelse skall vara skriftlig och åtföljas av förutom uppgift som sägs i första stycket a)–c) även uppgift om belägenheten av det område där rörelsen avses skola drivas och det största antal gästutrymmen som rörelsen skall omfatta. Kräver rörelsen tillstånd av hälsovårdsnämnd, skall ansökan åtföljas av handlingar som utvisa att sådant tillstånd meddelats.

Beviljas tillstånd skall skriftligt bevis utfärdas. Har byggnadslov ej meddelats och är ej uppenbart att det icke behöves, skall beviset innehålla erinran om att byggnadslov kan fordras. Finnes ej godkänd ersättare eller, i fall när föreståndare skall finnas enligt 3 §, godkänd föreståndare, skall i beviset anges att tillståndet icke får utnyttjas förrän ersättare eller föreståndare utsetts och godkänts. Avskrift av beviset skall tillställas byggnadsnämnden, brandchefen och hälsovårdsnämnden.

Beviljas tillstånd skall skriftligt bevis utfärdas. Har byggnadslov ej meddelats och är ej uppenbart att det icke behöves, skall beviset innehålla erinran om att byggnadslov kan fordras. Finnes ej godkänd ersättare eller, i fall när föreståndare skall finnas enligt 3 §, godkänd föreståndare, skall i beviset anges att tillståndet icke får utnyttjas förrän ersättare eller föreståndare utsetts och godkänts. Avskrift av bevis om tillstånd att driva hotell- och pensionatrörelse skall tillställas byggnadsnämnden, brandchefen, hälsovårdsnämnden och riksskatteverket. Avskrift av bevis om tillstånd att driva campingrörelse skall tillställas brandchefen, hälsovårdsnämnden och riksskatteverket.

Om godkännande av föreståndare eller ersättare skall skriftligt bevis utfärdas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Upphör rörelsen, skall tillståndshavaren skriftligen anmäla det hos polismyndigheten. Detsamma gäller om tillståndshavaren icke vill utnyttja tillståndet eller hinder mot att börja rörelsen uppkommer. Polismyndigheten skall återkalla tillståndet och underrätta byggnadsnämnden, brandchefen och hälsovårdsnämnden härom.

Upphör rörelsen, skall tillståndshavaren skriftligen anmäla det hos polismyndigheten. Detsamma gäller om tillståndshavaren icke vill utnyttja tillståndet eller hinder mot att börja rörelsen uppkommer. Polismyndigheten skall återkalla tillståndet och underätta brandchefen, hälsovårdsnämnden och riksskatteverket härom. Avser tillståndet hotell- eller pensionatrörelse skall även byggnadsnämnden underrättas.

9 §

Polismyndigheten skall föra register över de hotell- och pensionatrörelser för vilka tillstånd meddelats. I registret skola göras anteckningar om de beslut polismyndigheten meddelar i fråga om rörelsen. Rikspolisstyrelsen bestämmer i övrigt hur registret skall föras.

Polismyndigheten skall föra register över de hotell-, pensionat- och campingrörelser för vilka tillstånd meddelats. I registret skola göras anteckningar om de beslut polismyndigheten meddelar i fråga om rörelsen.

10 §

Hotell- eller pensionatrörelse skall drivas så att den icke föranleder fara för allmän ordning och säkerhet.

Hotell-, pensionat- och campingrörelse skall drivas så att den icke föranleder fara för allmän ordning och säkerhet.

13 §

Gäst skall vid ankomsten till hotell eller pensionat, där rörelse drives med tillstånd enligt 2 §, avfordras uppgift om fullständigt namn, yrke eller titel, födelsetid, hemort och medborgarskap eller nationalitet. Sådana uppgifter skola förvaras i form av gästförteckning, vari även skola antecknas dagen för gästens ankomst och dagen för hans avflyttning.

Hotellgäst, pensionatsgäst eller den till vilken gästutrymme upplåtes på campingplats skall vid ankomsten till hotell, pensionat eller campingplats, där rörelse drives med tillstånd enligt 2 §, avfordras uppgift om fullständigt namn, födelsetid, hemort och medborgarskap eller nationalitet. Sådana uppgifter skola förvaras i form av gästförteckning, vari även skola antecknas dagen för gästens ankomst och dagen för hans avflyttning.

Nuvarande lydelse

Polismyndigheten äger förordna att från hotell- eller pensionatrörelse i viss ort eller från viss rörelse anmälan skall göras till polismyndigheten om svensk, dansk, finsk, isländsk eller norsk gäst på sätt och inom tid som polismyndigheten bestämmer. Avser förordnandet rörelse för vilken tillstånd ej meddelats enligt 2 §, gälla bestämmelserna i första stycket för rörelsen.

Om ytterligare uppgifter som skola avfordras annan utländsk gäst och om anmälan till polismyndigheten i fråga om sådan gäst gälla bestämmelserna i *utlänningskungörelsen den 4 juni 1954 (nr 457)*. Sådana uppgifter skola antecknas i gästförteckningen.

Föreslagen lydelse

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, polismyndigheten äger förordna att från hotell- eller pensionatrörelse i viss ort eller från viss rörelse anmälan skall göras till polismyndigheten om svensk, dansk, finsk, isländsk eller norsk gäst på sätt och inom tid som polismyndigheten bestämmer. Avser förordnandet rörelse för vilken tillstånd ej meddelats enligt 2 §, gälla bestämmelserna i första stycket för rörelsen.

Om ytterligare uppgifter som skola avfordras annan utländsk gäst och om anmälan till polismyndigheten i fråga om sådan gäst gälla bestämmelserna i *utlänningskungörelsen (1969:136)*. Sådana uppgifter skola antecknas i gästförteckningen.

15 §

Gästförteckning skall föras noggrant och på anfordran hållas tillgänglig för polismyndigheten. Den skall förvaras under minst tio år från dagen för den anteckning som senast införts. Förteckning för rörelse som upphör skall lämnas till polismyndigheten.

För gästförteckning och för anmälan enligt 13 § andra stycket skall användas blankett enligt formulär som *rikspolisstyrelsen* fastställer. Blanketter tillhandahållas av polismyndigheten.

För gästförteckning och för anmälan enligt 13 § andra stycket skall användas blankett enligt formulär som *regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer* fastställer. Blanketter tillhandahållas av polismyndigheten. *Polismyndigheten må om särskilda skäl föreligga medgiva befrielse från skyldighet att använda blankett som nu sagts.*

16 §

Till böter dömes den som
a) utan tillstånd driver *hotell- eller pensionatrörelse* som avses i 2 §;

Till böter dömes den som
a) utan tillstånd driver *hotell-, pensionat- eller campingrörelse* som avses i 2 §;

Nuvarande lydelse

b) driver hotell- eller pensionatrörelse utan godkänd föreståndare, när sådan skall finnas, eller utan godkänd ersättare.

Föreslagen lydelse

b) driver hotell-, pensionat- eller campingrörelse utan godkänd föreståndare, när sådan skall finnas, eller utan godkänd ersättare.

19 §

Är tillståndshavare icke lämplig att driva rörelsen av den anledningen att han upprepade gånger funnits skyldig till brott mot denna *förordning* eller åsidosatt annan bestämmelse som gäller för rörelsen och trots anmaning underlåtit att vidtaga rättelse inom skälig tid eller av annan anledning, skall polismyndigheten återkalla tillståndet.

Är godkänd föreståndare eller ersättare icke lämplig att förestå rörelsen av den anledningen att han upprepade gånger funnits skyldig till brott mot denna *förordning* eller åsidosatt annan bestämmelse som gäller för rörelsen och trots anmaning underlåtit att vidtaga rättelse inom skälig tid eller av annan anledning, skall polismyndigheten återkalla godkännandet eller, om särskilda skäl föreligga, återkalla tillståndet för rörelsen.

Innan tillstånd eller godkännande återkallas, skall den som beröres av återkallelsen beredas tillfälle att yttra sig, om det kan ske utan olägenhet.

Är tillståndshavare icke lämplig att driva rörelsen av den anledningen att han upprepade gånger funnits skyldig till brott mot denna *lag* eller åsidosatt annan bestämmelse som gäller för rörelsen och trots anmaning underlåtit att vidtaga rättelse inom skälig tid eller av annan anledning, skall polismyndigheten återkalla tillståndet.

Är godkänd föreståndare eller ersättare icke lämplig att förestå rörelsen av den anledningen att han upprepade gånger funnits skyldig till brott mot denna *lag* eller åsidosatt annan bestämmelse som gäller för rörelsen och trots anmaning underlåtit att vidtaga rättelse inom skälig tid eller av annan anledning, skall polismyndigheten återkalla godkännandet eller, om särskilda skäl föreligga, återkalla tillståndet för rörelsen.

20 §

Om det är nödvändigt för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, äger polismyndigheten vid vite förbjuda hotell- eller pensionatrörelse, för vilken icke fordras tillstånd.

Om det är nödvändigt för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, äger polismyndigheten vid vite förbjuda hotell-, pensionat- eller campingrörelse, för vilken icke fordras tillstånd.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

21 §

För att tillse att bestämmelserna i denna *förordning* iakttagas äger polismyndigheten tillträde till *hotell och pensionat*.

För att tillse att bestämmelserna i denna *lag* iakttagas äger polismyndigheten tillträde till *hotell, pensionat och campingplats*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Vid lagens ikraftträdande iakttages

1. Tillstånd enligt hotellförordningen att driva hotell- eller pensionat rörelse gäller som tillstånd enligt lagen.

2. Den som avser att driva campingrörelse som kan antagas kräva tillstånd enligt denna lag från och med den 1 januari 1976 skall senast den 1 december 1975 ansöka om tillstånd enligt 2 §. Har tillstånd sökts i enlighet med vad som nu sagts, får rörelsen fortsättas efter lagens ikraftträdande till dess att tillståndsärendet har avgjorts slutligt.

3. Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift som har ersatts genom bestämmelse i denna lag tillämpas i stället den nya bestämmelsen.

2. Förslag till

Lag om logiavgift

Härigenom föreskrives följande.

1 § Avgift erlägges enligt denna lag för sådant tillhandahållande av bostad, gästutrymme på campingplats eller liknande som kräver tillstånd enligt lagen (1966:742) om hotell-, pensionat- och campingrörelse.

2 § Avgiftsmyndighet är riksskatteverket.

3 § Avgiftsskyldig är den som bedriver verksamhet som avses i 1 §.

4 § Delägare i enkelt bolag är avgiftsskyldig i förhållande till sin andel i bolaget. Efter ansökan av samtliga delägare kan riksskatteverket besluta, att den av delägarna som dessa föreslår tills vidare skall anses som ensam avgiftsskyldig för bolagets hela avgiftspliktiga verksamhet.

I fråga om kommanditbolag eller annat handelsbolag är bolaget avgiftsskyldigt. Har avgiftsskyldig avlidit, är dödsboet avgiftsskyldigt. Har avgiftsskyldig försatts i konkurs, är konkursboet avgiftsskyldigt.

5 § Avgiftsskyldighet inträder när tjänst som avses i 1 § tillhandahålles.

6 § Den som erhållit tillstånd som avses i 1 § skall anmäla sig för registrering hos riksskatteverket inom fyra veckor från det tillstånd meddelats.

Anmälan göres på blankett enligt fastställt formulär. Ändras förhållande som uppgivits i anmälningshandling skall riksskatteverket underrättas inom två veckor efter ändringen.

Om verkställd registrering utfärdar riksskatteverket särskilt bevis som sändes till den avgiftsskyldige.

7 § För att avgöra om avgiftsskyldighet föreligger kan riksskatteverket infordra uppgift från den som icke anmält sig för registrering.

8 § Underlåter någon att göra anmälan eller lämna underrättelse enligt 6 § eller lämna uppgift enligt 7 §, kan riksskatteverket förelägga honom vid vite att fullgöra sin skyldighet. Försuttet vite utdömes av verket.

9 § Logiavgift utgår i fråga om tillhandahållande av gästutrymme på campingplats med 75 öre för varje dygn och upplåtet gästutrymme och i övriga fall med 75 öre för varje dygn och gäst.

Vad i första stycket sagts om avgift för tillhandahållande av gästutrymme på campingplats skall också gälla tillhandahållande av bostad i campingstuga.

Med campingstuga avses enkelt utrustad byggnad utan vatten- och avloppsledning belägen på sådan campingplats som avses i lagen (1966:742) om hotell-, pensionat- och campingrörelse.

Med dygn avses även del av dygn om särskild hyresersättning utgår. Med gäst avses person som enligt 13 § lagen om hotell-, pensionat- och campingrörelse skall antecknas i gästförteckning.

10 § Redovisning för logiavgift sker genom deklaration för bestämda redovisningsperioder.

Redovisningsperiod omfattar fyra kalendermånader. Redovisningsperioder är januari-april, maj-augusti och september-december. För verksamhet som bedrivs säsongmässigt eller när annars särskilda skäl föreligger kan regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer besluta att redovisningsperiod tills vidare skall omfatta annan tid, dock ej längre tid än tolv månader.

11 § Deklaration skall utan anmaning lämnas till riksskatteverket senast den 15 i månaden närmast efter redovisningsperiodens slut och, om verksamhet som medför avgiftsskyldighet upphör eller överlätes, senast den 15 i månaden närmast efter den månad då verksamheten upphörde eller överläts.

Om synnerliga skäl föreligger kan regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer medge att avgiftsskyldig får lämna deklaration senare.

12 § Riksskatteverket kan på ansökan av den som bedriver eller ämnar bedriva verksamhet som medför skyldighet att erlagga logiavgift meddela förhandsbesked i fråga som avser sökandens avgiftsskyldighet. Förhandsbesked får meddelas om det är av vikt med hänsyn till sökandens intresse eller för en enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning.

13 § Lagen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning äger med undantag av bestämmelserna i 32 § tillämpning på logiavgift.

14 § Talan mot beslut av annan än regeringen enligt 10 § andra stycket eller 11 § andra stycket föres hos regeringen genom besvär.

Talan mot beslut i fråga om utdömande av vite enligt 8 § föres hos kammarrätten genom besvär.

Mot beslut av riksskatteverket enligt 4 § första stycket, 6 eller 7 § eller mot beslut om föreläggande av vite får talan ej föras.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

2. Den som före ikraftträdandet erhållit tillstånd att bedriva sådan verksamhet som medför avgiftsskyldighet enligt denna lag eller gjort ansökan enligt 2. i övergångsbestämmelserna till lagen (1975:000) om ändring i ho-

tellförordningen (1966:742) skall senast den 15 januari 1976 göra anmälan för registrering enligt 6 §.

3. För att avgöra om anmälningsskyldighet för registrering enligt 6 § föreligger kan riksskatteverket före ikraftträdandet infordra uppgift från den som kan antagas bli avgiftsskyldig.

3. Förslag till

Lag om ändring i skattebrottslagen (1971:69)

Härigenom föreskrives att 1 § skattebrottslagen (1971:69) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag gäller i fråga om skatt eller avgift enligt

1. lagen (1908:128) om beviljningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, förordningen (1927:321) om skatt vid utskiftning av aktiebolags tillgångar, kommunalskattelagen (1928:370), förordningen (1933:395) om ersättningsskatt, lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, förordningen (1946:324) om skogsvårdsavgift, lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, lagen (1958:295) om sjömansskatt, förordningen (1970:99) om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten,

2. förordningen (1941:251) om särskild varuskatt, förordningen (1943:477) om skatt å vissa pålsvaror, förordningen (1948:85) om försäljningsskatt, förordningen (1953:396) om accis å fettemulsion m. m., lagen (1953:397) om avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m., *förordningen* (1956:545) *angående omsättnings-skatt å motorfordon i vissa fall*, förordningen (1957:262) om allmän energiskatt, förordningen (1960:253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, lagen (1960:258) om utjämningsskatt på vissa varor, förordningen (1961:372) om bensinskatt, förordningen (1961:394) om tobaksskatt, förordningen (1961:653) om brännoljeskatt, stämpelskattelagen (1964:308), förordningen (1964:352) om gasolskatt, förordningen (1966:21) om särskild skatt på motorbränslen, lagen (1968:430) om

2. förordningen (1941:251) om särskild varuskatt, förordningen (1943:477) om skatt å vissa pålsvaror, förordningen (1948:85) om försäljningsskatt, förordningen (1953:396) om accis å fettemulsion m. m., lagen (1953:397) om avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m., *lagen* (1956:545) *om omsättningsskatt på motorfordon*, förordningen (1957:262) om allmän energiskatt, förordningen (1960:253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, lagen (1960:258) om utjämningsskatt på vissa varor, förordningen (1961:372) om bensinskatt, förordningen (1961:394) om tobaksskatt, förordningen (1961:653) om brännoljeskatt, stämpelskattelagen (1964:308), förordningen (1964:352) om gasolskatt, förordningen (1966:21) om särskild skatt på motorbränslen, lagen (1968:430) om mervärdesskatt, för-

¹ Senaste lydelse 1974:871.

Nuvarande lydelse

mervärdeskatt, förordningen (1971:170) om annonskatt, förordningen (1972:266) om skatt på annonser och reklam, förordningen (1972:820) om skatt på spel, förordningen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar, vägtrafikskattelagen (1973:601), förordningen (1973:602) om särskild vägtrafikskatt, förordningen (1973:1216) om särskild beredskapsavgift för oljeprodukter,

Föreslagen lydelse

ordningen (1971:170) om annonskatt, förordningen (1972:266) om skatt på annonser och reklam, förordningen (1972:820) om skatt på spel, förordningen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar, vägtrafikskattelagen (1973:601), förordningen (1973:602) om särskild vägtrafikskatt, förordningen (1973:1216) om särskild beredskapsavgift för oljeprodukter, *lagen (1975:000) om logiavgift.*

3. lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring i vad avser obligatorisk försäkring, lagen (1955:469) angående omreglering av vissa ersättningar enligt lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete m. m., lagen (1960:77) om byggnadsforskningsavgift, lagen (1961:300) om redareavgift för sjöfolks pensionering, lagen (1962:381) om allmän försäkring, lagen (1962:398) om finansiering av folkpensioneringen, lagen (1968:419) om allmän arbetsgivaravgift, lagen (1970:742) om lönegarantiavgift, lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift.

Lagen gäller även preliminär skatt, kvarstående skatt och tillkommande skatt som avses i uppbördslagen (1953:272).

Lagen tillämpas ej om skatten eller avgiften fastställs eller uppbäres i den ordning som gäller för tull och ej heller beträffande restavgift, skattetillägg eller liknande avgift.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

4. Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m.

Häriigenom föreskrives att 1 § lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Förmånsrätt enligt 13 § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran på

1. skatt och avgift, som anges i 1 § första stycket uppbördslagen (1953:272), samt skatt enligt lagen (1908:128) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, lagen (1958:295) om sjömansskatt och kupongskattelagen (1970:624),

2. skatt enligt förordningen (1959:507) om allmän varuskatt och lagen (1968:430) om mervärdeskatt,

3. skatt eller avgift enligt förordningen (1908:129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, lagen (1928:376) om särskild skatt å vissa lotterivinster, förordningen (1941:251) om särskild varuskatt, förordningen (1943:477) om skatt å vissa pälsvaror, förordningen (1948:85) om försäljningsskatt, förordningen (1953:396) om accis å fettemulsion m. m., lagen (1953:397) om avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m., *förordningen (1956:545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall*, förordningen (1957:262) om allmän energiskatt, förordningen (1960:253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, lagen (1960:258) om utjämningsskatt på vissa varor, förordningen (1961:372) om bensinskatt, förordningen (1961:394) om tobaksskatt, förordningen (1961:653)

3. skatt eller avgift enligt förordningen (1908:129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, lagen (1928:376) om särskild skatt å vissa lotterivinster, förordningen (1941:251) om särskild varuskatt, förordningen (1943:477) om skatt å vissa pälsvaror, förordningen (1948:85) om försäljningsskatt, förordningen (1953:396) om accis å fettemulsion m. m., lagen (1953:397) om avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m., *lagen (1956:545) om omsättningsskatt på motorfordon*, förordningen (1957:262) om allmän energiskatt, förordningen (1960:253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, lagen (1960:258) om utjämningsskatt på vissa varor, förordningen (1961:372) om bensinskatt, förordningen (1961:394) om tobaksskatt, förordningen (1961:653) om brännolja-

¹ Senaste lydelse 1974:872.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

om brännoljeskatt, stämpelskattelagen (1964:308), förordningen (1964:352) om gasolskatt, förordningen (1966:21) om särskild på motorbränslen, förordningen (1971:170) om annonsskatt, förordningen (1972:266) om skatt på annonser och reklam, förordningen (1972:820) om skatt på spel, förordningen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar *samt* förordningen (1973:1216) om särskild beredskapsavgift för oljeprodukter,

skatt, stämpelskattelagen (1964:308) förordningen (1964:352) om gasolskatt, förordningen (1966:21) om särskild skatt på motorbränslen, förordningen (1971:170) om annonsskatt, förordningen (1972:266) om skatt på annonser och reklam, förordningen (1972:820) om skatt på spel, förordningen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar, förordningen (1973:1216) om särskild beredskapsavgift för oljeprodukter *samt lagen (1975:000) om logiavgift*,

4. skatt enligt förordningen (1922:260) om automobilskatt, kungörelsen (1934:122) om skatt å motorfordon, som för tillfälligt brukande i riket från utlandet införts, kungörelsen (1951:750) om saluvagnsskatt, förordningen (1963:116) om trafikomläggningsskatt, kungörelsen (1964:43) om skatt å automobil, som av utomlands bosatt person för tillfälligt brukande i riket här förvärvats, traktorskatteförordningen (1969:297), vägtrafikskattelagen (1973:601) samt förordningen (1973:602) om särskild vägtrafikskatt,

5. tull samt avgift enligt kungörelsen (1960:235) om avgift för växtskyddskontroll vid införsel av växter och förordningen (1968:361) om avgift vid införsel av vissa bakverk,

6. avgift enligt lagen (1967:340) om prisreglering på jordbrukets område och lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område,

7. avgift, som anges i 1 § första stycket lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. samt avgift enligt lagen (1961:300) om redareavgift för sjöfolks pensionering och lagen (1968:419) om allmän arbetsgivaravgift, allt i den mån avgift som här avses icke omfattas av 1.

Förmånsrätten omfattar ej restavgift och liknande avgift som utgår vid försummelse att redovisa eller betala fordringen och ej heller skatte- eller avgiftstillägg och förseningsavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

HANDELSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regerings-
sammanträde
1975-02-27

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Sträng, Johansson, Holmqvist, Aspling, Lundkvist, Geijer, Bengtsson, Norling, Löfberg, Carlsson, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Zachrisson, Leijon.

Föredragande: statsrådet Feldt

Proposition om inrättande och finansiering av Sveriges turistråd, m. m.

---

1. Inledning

I prop. 1975:1 (bil. 12 s. 41) har regeringen föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till Svenska turisttrafikförbundet för budgetåret 1975/76 beräkna ett reservationsanslag av 7 449 000 kr. Jag anhåller att nu få ta upp dessa frågor.

2. Kommittén för planering av turistanläggningar och friluftsområden

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade dåvarande chefen för jordbruksdepartementet den 13 juni 1969 sakkunniga¹ med uppdrag att utreda frågor rörande planering av turistanläggningar och friluftsområden m. m. De sakkunniga, som antog benämningen kommittén för planering av turistanläggningar och friluftsområden, avlämnade i december 1973 betänkandet (SOU 1973:52) Turism och rekreation i Sverige.

Efter remiss av chefen för jordbruksdepartementet har yttranden över betänkandet avgetts av rikspolisstyrelsen, överbefälhavaren, socialstyrelsen, statens järnvägar (SJ), statens vägverk, luftfartsverket, kammarkollegiet, statskontoret, statistiska centralbyrån (SCB), riksrevisionsverket (RRV), riksskatteverket (RSV), riksantikvarieämbetet och statens historiska museum, lantbruksstyrelsen, skogsstyrelsen, fiskeristyrelsen, statens naturvårdsverk,

---

¹ Ledamoten av riksdagen Arne Petterson, tillika ordförande, internationella sekreteraren Bernt Carlsson, utredningssekreteraren Sven Dahlin (t. o. m. 1971-06-18), ledamoten av riksdagen Thorbjörn Fälldin (t. o. m. 1970-11-12), redaktören Göran Holmberg, kanslirådet Ulf Lönnqvist, departementssekreteraren Jan Palm (fr. o. m. 1972-11-01) och byråchefen Hans Åkerlund.

kommerskollegium, konsumentverket, arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), statens planverk, länsstyrelserna i Blekinge, Gotlands, Gävleborgs, Göteborgs och Bohus, Hallands, Jämtlands, Jönköpings, Kalmar, Kopparbergs, Kristianstads, Kronobergs, Malmöhus, Norrbottens, Skaraborgs, Stockholms, Södermanlands, Uppsala, Värmlands, Västerbottens, Västernorrlands, Västmanlands, Älvsborgs, Örebro och Östergötlands län samt domänverket, statens vattenfallsverk, statens industriverk, Landstingsförbundet, Svenska kommunförbundet, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Sveriges museimannaförbund, Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Kooperativa förbundet (KF), Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Sveriges industriförbund, Sveriges köpmannaförbund, Svenska turisttrafikförbundet (STTF), Svenska turisthotellens riksförbund, Sveriges hotell- och restaurangförbund, Sveriges allmänna restaurangaktiebolag (SARA), Sveriges campingvärdars riksförbund, Riksorganisationernas campingkommitté, Svenska turistföreningen (STF), Älvdalens turistförening, folkrorelsernas rese- och semesterorganisation (RESO), Svenska resebyråföreningen, Scandinavian airlines system och Linjeflyg AB (SAS/LIN), Motormännens riksförbund (M), Motorförarnas helnykterhetsförbund (MHF), Cykel- och mopedfrämjandet, Sveriges riksidsrottsförbund, Sveriges fritidsfiskares riksförbund, Svenska naturskyddsföreningen och Svenska samernas riksförbund. Kommerskollegium har bifogat yttranden från handelskamrarna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Örebro, Visby, Gävle och Luleå. Flera länsstyrelser har bifogat yttranden av kommuner och regionala turisttrafikförbund.

Betänkandet avhandlar frågor om planering av områden och anläggningar för turism och rekreation i Sverige och i samband därmed förslag om primära rekreationsområden samt samordning av statliga investeringar m. m. inom turism och rekreation. Dessa frågor avhandlas av chefen för jordbruksdepartementet. Betänkandet innehåller också förslag om inrättande av ett centralt organ för turismfrämjande verksamhet. Det ankommer på mig att anmäla denna fråga.

2.1 Nuvarande ordning

2.1.1 Samhällsinsatser för turism

Samhällets ekonomiska engagemang för medborgarnas fritid och rekreation är betydande. Bristen på statistik har hittills inte gjort det möjligt att bedöma hur pass stort engagemanget i verkligheten är. Kommittén har med ledning av den officiella statistiken, kommunförbundets undersökningar och det material som redovisas i kommitténs delbetänkande om lokaliseringssstödet (Ds Jo 1971:7) försökt klarlägga omfattningen av samhällets ekonomiska insatser.

Kommittén visar siffror som framförda till läget 1973/74 blir att s t a t e n satsar mellan 75 och 100 milj. kr. i form av bl. a. bidrag till Svenska tu-

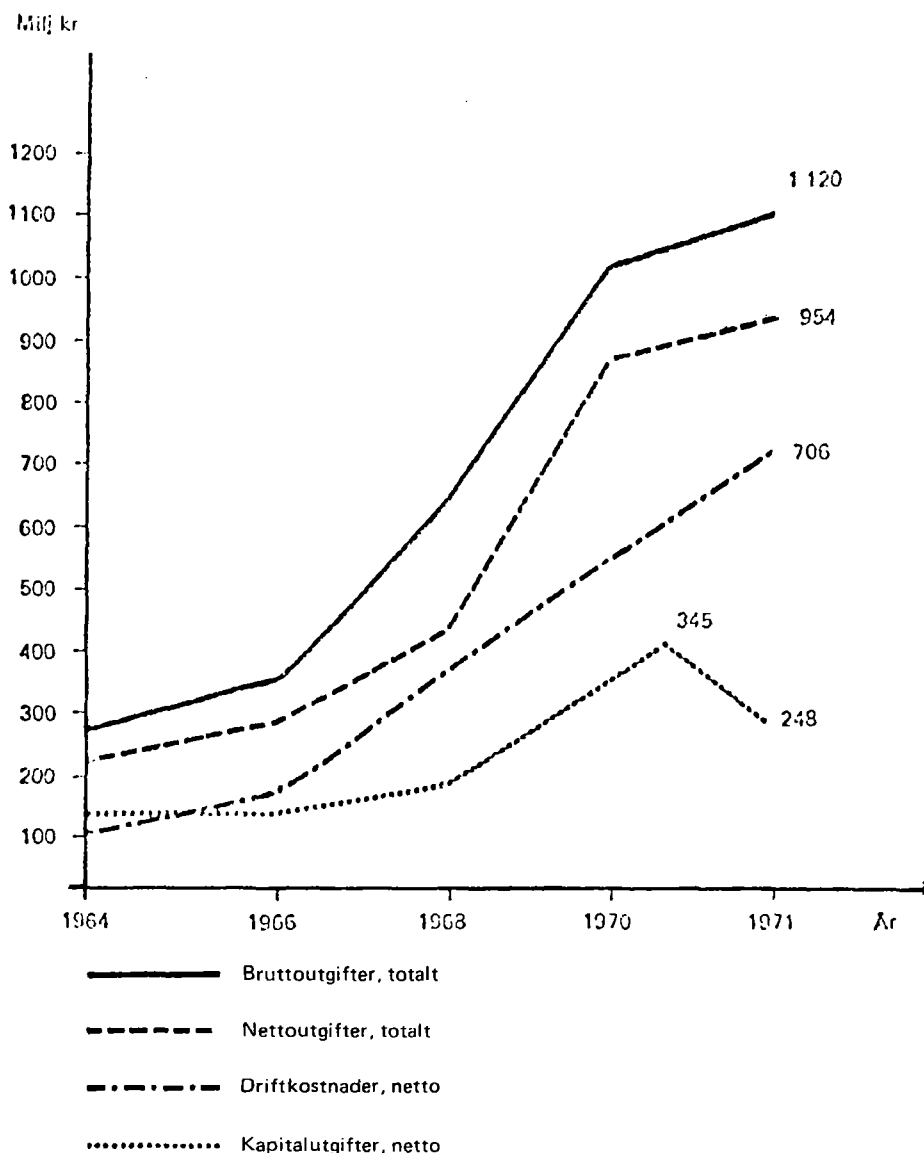
risttrafikförbundet (7 milj. kr.), AMS beredskapsarbeten (ca 50 milj. kr.) och statens naturvårdsverks anslag till uppförande av idrottsanläggningar samt till säkerställande och vård av naturreservat m. m. (25–35 milj. kr.).

Landstingens direkta satsningar på turism är inte särskilt stora. De direkta insatserna består av årsanslag till regionala turistorganisationer. De uppgick år 1970 till sammanlagt 3,2 milj. kr. Många av de åtgärder som landstingen indirekt riktar till turism och andra näringar är däremot av stor betydelse. Däribland märks landstingens anslag till flygtrafik och flygfält.

Kommunerna är de klart dominerande ekonomiska intressenterna inom fritids- och rekreationssektorn i fråga om såväl uppförande som drift av anläggningar och aktiviteter. Under 1960-talet har kommunerna ökat sina insatser för ett aktivt utnyttjande av fritiden mycket kraftigt. År 1960 var kommunernas utgifter för denna sektor ca 60 milj. kr. År 1971 var de ca 950 milj. kr. Under de fem senaste åren har nettoutgifterna ökat med ca 160 % eller med drygt 30 % årligen. Driftutgifterna svarade år 1971 för 3/4 och kapitalutgifterna för 1/4 av nettoutgifterna. Utvecklingen av kommunernas kostnader för fritidssektorn åren 1964–71 framgår av figur 1.1.

Att med utgångspunkt i kommunernas redovisningssystem avgöra hur stor del av kostnaderna som är direkt hänförliga till rekreationslivet låter sig ej göra. Man kan endast konstatera att en betydande del av kommunernas åtgärder inom fritidssektorn vänder sig till både kommunens egna invånare och gäster utifrån. Ett rimligt antagande kan vara att ca hälften av kommunernas åtgärder utgörs av sådana som kommer flera än kommunens egna invånare till godo. Några av de verksamheter som klart vänder sig till rekreationssökande i allmänhet finns i många fall inte redovisade i den kommunala budgeten under rubriken sport, bad och friluftsliv. Kommittén syftar då på kommunernas engagemang i stugbyar, hotell och större friluftsområden, som förvaltas under andra former än kommunal förvaltning. I stigande omfattning utgör stiftelser och aktieförbund de verksamhetsformer i vilka kommunerna driver sin turistvärvande verksamhet.

Omfattningen och kostnaderna för denna del av kommunernas verksamhet har kommittén ej haft möjlighet att kartlägga. Vid sidan av de i figur 1.1 redovisade kommunala kostnaderna för fritidssektorn, har kommunerna kostnader för den lokala "Turistinformationen" och övriga marknadsföringsåtgärder (trycksaker, annonsering etc.) Genom en enkät till kommunerna har kommittén försökt beräkna hur stort belopp som årligen läggs ner på denna verksamhet. De olika sätt på vilka kommunerna bedriver sin information och marknadsföring försvårar bedömningen av enkätsvaren. Mot bakgrund av lämnade uppgifter kan kommittén endast redovisa ett minimibelopp av 20–25 milj. kr. för den lokala verksamheten. Vidare satsar kommunerna 3–4 milj. kr. i form av bidrag till regionala turisttrafiksammanläggningar.

Figur 1.1 Utvecklingen av kommunernas kostnader för fritidssektorn åren 1964–71.

2.1.2 Nuvarande organisation

Svenska turisttrafikförbundet (STTF) bildades år 1902. Bland stiftarna fanns representanter för järnvägsbolag, rederier, hotell och restauranger, resebyråer, industrier och andra producenter av tjänster inom turistsektorn.

Till en början finansierades STTF:s verksamhet i hög grad genom bidrag från medlemmarna. Det statliga ekonomiska engagemanget fanns med från början genom bidrag från SJ. På 1930-talet beviljades STTF ett anslag över

statsbudgeten. Fram till 1960 var den statliga andelen av STTF:s budget tämligen oförändrad, men därefter började den att öka. Den statliga andelen av budgeten uppgår för närvarande till ca 90 %. Orsaken till detta förhållande är turistnäringens och de regionala turisttrafikförbundens vikande intresse för att bidra till STTF:s verksamhet.

STTF skall, enligt sina av Kungl. Maj:t fastställda stadgar, främja resandet från utlandet till och inom Sverige. STTF skall i detta syfte bedriva upplysningsverksamhet samt verka för utveckling av landets turismväsende. I mitten av 1960-talet ändrade STTF delvis arbetsinriktningen. Resurserna koncentrerades så långt som möjligt till fyra målinriktade informationskampanjer. I slutet av 1960-talet fick hemmamarknaden ökad betydelse i STTF:s arbete – Sverige Nu-kampanjerna inleddes. En omläggning av arbetet på vissa utlandsmarknader har påbörjats. Den verksamhet som hittills bedrivits genom egna kontor har överförs till annan svensk utlandsrepresentation.

STTF har som aktiva medlemmar kommuner och landsting (via lokala och regionala turisttrafikförbund), företag och föreningar samt som passiva medlemmar enskilda personer. Medlemmarna utser ett råd som sammanträder en gång om året i samband med STTF:s årsmöte. STTF leds av en styrelse, som består av 13 ledamöter och 12 suppleanter. Regeringen utser ordföranden och sex andra ledamöter samt sex suppleanter.

Det finns 24 regionala turistorganisationer. De kallas ofta turisttrafikförbund eller turisttrafikföreningar. Landsting, kommuner eller kommunala länsförbund är medlemmar i de flesta av dem. Organisationer, hotell och andra turistanläggningar, andra företag och enskilda medlemmar ingår i många av dem. Styrelsernas sammansättning och antalet styrelseledamöter varierar.

Alla eller så gott som alla organisationerna har egna kontor, ger ut broschyrer, annonserar och arrangerar studiebesök i regionen. Den kommersiella verksamheten varierar.

Organisationerna har inkomster i form av anslag från kommuner och landsting, bidrag från näringslivet, turistavgifter eller från egen rörelse.

Kommunernas organisation av turism och rekreationsverksamhet uppvisar inget enhetligt mönster, eftersom kommunernas verksamhet inom fritidssektorn är oreglerad. Allt fler kommuner samlar all verksamhet som berör fritid och rekreation till en nämnd. Kommunernas turistvärvande verksamhet är f. n. organiserad efter två huvudlinjer. Den ena är att uppförande och drift av anläggningar samt drift av aktiviteten antingen sorterar under facknämnd eller att verksamheten bedrivs i företagsform. Den andra är att de kommunala åtagandena för information och marknadsföring är organiserade direkt under kommunstyrelsen eller i speciella turistnämnder. I vissa kommuner, speciellt inom de traditionella turistområdena, svarar lokala turistföreningar för både information och marknadsföring samt för service av olika slag. Dessa föreningar finansieras i första hand genom kommunala bidrag, men även näringen bidrar till finansieringen.

Landstingen har, med undantag för landstinget i Västmanlands län, ingen organiserad turistvärvande verksamhet. Ansvar för denna verksamhet har landstingen tillsammans med kommuner och enskild näring överlåtit på de regionala turisttrafikförbunden. Frågor rörande turism och rekreation bevakas även via de näringsråd/nämnder, som landstingen har.

Svenska turistföreningen (STF) bildades år 1885. STF har som ett väsentligt intresseområde fjällvärlden och vandringsturer i denna, men verksamheten har spridning över hela landet. Föreningen äger anläggningar i fjälltrakterna och har upprättat ett omfattande vandringsledsystem. Föreningen svarar för vandrarhem, gästhamnsverksamhet, och informationsverksamhet. Den har egen resetjänst, organiserar färdledarutbildning och svarar för marknadsföringen av vandrarhem.

Skid- och friluftsförbundet arbetar framför allt för vardaglig rekreation utan längre transporter av det slag som präglar turism i vanlig mening. Speciella program arrangeras. Förbundet svarar för ledarutbildning. Någon central turistvärvande verksamhet bedrivs inte av Skid- och friluftsförbundet med undantag för viss reklam för s. k. Hålli-form-semester. För flertalet anläggningar som ägs eller förvaltas av förbundets lokalföreningar eller motsvarande organ bedrivs en turistvärvande verksamhet i egen regi.

Skid- och friluftsförbundets inkomster utgörs av medlemsavgifter, kursavgifter m. m. samt statsanslag.

RESO började sin verksamhet år 1937. Huvudintressenter i RESO är LO och LO-förbunden, TCO och TCO-förbunden samt sparbanksrörelsen, lantbrukskooperationen, STF samt Cykel- och mopedförbundet. RESO har också individuella medlemmar.

RESO bedriver en aktiv marknadsföring av sina anläggningar och arrangemang. RESO har en egen resebyråkedja, egna stadshotell, semesterhotell och semesterstugor. RESO är delägare i Stjärnresor och huvudintressent i RESO-DAN, ett nordiskt samarbete kring produktion av resor för inkommande turism. RESO är ansluten till några internationella reseorganisationer.

Sveriges hotell- och restaurangförbund, till vilket ett stort antal anläggningar inom branschen är anslutna, har initierat eller medverkat i vissa särskilda försäljningskampanjer. Förbundet medverkar också i STTF:s kampanjer.

Svenska turisthotellens riksförbund har tagit initiativ till flera specialerbjudanden, i vilka en stor del av medlemmarna deltar. Förbundet har gjort enkäter bland sina medlemmar och på grundval av dessa sammanställt uppgifter om aktiviteter och miljö, barnvänlighet m. m. Förbundet har även deltagit i STTF:s kampanjer.

Riksorganisationernas campingkommitté kan betraktas som en konsumentorganisation. Kommittén svarar för auktorisation av campingplatser. Den ger ut Campingboken, som innehåller förteckning och

beskrivning över landets auktoriserade campingplatser. Den bedriver också konsult- och informationsverksamhet.

Kommittén erhåller medel från medlemmarna och genom statligt anslag.

Sveriges campingvärdars riksförbund är en organisation för ägare av campinganläggningar. Förbundet har informations- och utbildningsverksamhet för sina medlemmar. Det svarar för olika slags undersökningar, bevakar campingplatsernas frågor gentemot myndigheter m. m., vidtar olika marknadsföringsåtgärder. Det deltar även i STTF:s kampanjer.

Förbundet tillförs medel genom det s. k. campingkortsystemet.

Motormännens riksförbund (M), Motorförarnas helnykterhetsförbund (MHF) och Kungliga automobilklubben (KAK) bedriver turistinformation. M har egna resebyråer.

Statens järnvägar (SJ) har en egen resebyråkedja. SJ har deltagit i STTF:s kampanjer, men har även själv arbetat aktivt utomlands bl. a. genom egna resebyråer.

Scandinavian airlines system (SAS) spelar särskilt stor roll för turistresor från länder där svenska turistkontor saknas eller endast täcker en begränsad del av landet. SAS arbetar i första hand för Skandinavien som resmål. Genom sina handböcker och annat material som distribueras till reseföretag över en stor del av världen sprider SAS en omfattande information.

Även flertalet andra flygbolag som trafikerar Skandinavien har en motsvarande service.

Rederierna svarar för en omfattande marknadsföring av de tjänster de erbjuder i egenskap av transportföretag, men ett allt större inslag i denna marknadsföring har kommit att bli turistresor till och i Sverige och olika arrangemang i samband därmed. En del av rederierna ger ut egna Sverige-program. Andra samverkar med researrangörer.

Svenska resebyråföreningen är resebyråers och researrangörers samarbetsorganisation.

Regionala researrangörer är de försäljnings- och bokningsföretag som drivs i nära anslutning till regionala turistorganisationer. Stugseminstrar, pensionärsveckor, vintersportarrangemang med hotellinkvartering samt olika aktiviteter ingår i produktsortimentet. Företagen har en viss utlandsbearbetning.

Detaljhandelsföretagen deltar i några få län med medel i de regionala turistorganisationernas arbete. Några varuhuskedjor har deltagit i STTF:s kampanjer. På många håll bedriver detaljhandeln marknadsföring gentemot turisterna i närområdet genom annonsering, skyltning, särskilda priserbjudanden etc.

2.2 Förslag till turist- och rekreationspolitik

Kommittén anser att den viktigaste förutsättningen för att landets turism och rekreation skall få en riktig utveckling är att samhället formulerar en politik med en bestämd målsättning för sin verksamhet inom denna sektor. Denna politik måste komma till användning när samhället ställs inför krav på åtgärder och ekonomiska medel. Den måste också vara vägledande vid samhällets bedömningar av hur de offentliga medlen till turist- och rekreationssektorn skall kanaliseras och vilka åtgärder som skall prioriteras. En uttalad politik har hittills saknats och kommittén söker därför att formulera vissa viktiga drag i en sådan.

Kommittén anser, att ett mål i turist- och rekreationspolitiken bör vara, att de offentliga medel som används för turism och rekreation bör satsas på ett sådant sätt, att en bred allmänhet kan utnyttja de anläggningar och områden som byggs med allmänt stöd.

Kommittén menar, att särskild vikt måste fästas vid möjligheterna att få till stånd billiga transporter mellan områden med stora befolkningskoncentrationer och de områden i landet som har de bästa utvecklingsmöjligheterna för det fjärrinriktade rekreationslivet.

En svensk turistpolitik bör enligt kommitténs uppfattning inte innebära någon form av direkt näringsstöd till turistnäringen. En bättre organisation av verksamheten bör i stället eftersträvas. Förekomsten av en riktigt arbetande turistnäring bedöms av kommittén som en nödvändig förutsättning för att landet skall kunna få ett rikt varierat utbud av rekreationsmöjligheter.

I sitt arbete har kommittén inriktat sig på att förbättra rekreationsmöjligheter för landets egna invånare. När sådana nya rekreationsmöjligheter skall utvecklas, spelar de utländska besökarna dock en ej oväsentlig roll. En avgörande förutsättning för rekreationsanläggningarnas existens är god beläggning och lönsamhet. I de fall denna kan förbättras genom utländska besök, särskilt under perioder då svenskar i mindre utsträckning belägger anläggningarna, är detta en avgörande fördel för såväl anläggningarna som de inhemska besökarna. En särskilt intressant målgrupp är de utlänningar som attraheras av anläggningar och områden som utformats för en bred svensk publik. Besök av utländska turister i Sverige tillför landet många sociala och kulturella värden och spelar en framträdande roll vid Sveriges kontaktutbyten med andra länder. Därför är det angeläget att turistnäringen ges möjligheter att upprätta goda relationer med utländska besökare och reseföretag.

Betalningsbalansen och önskemål om ökad införsel av valutor tas ofta till intäkt för ökade satsningar på turistnäringen för att stimulera turistströmmen från utlandet. Det är kommitténs uppfattning att detta ej är ett relevant motiv för satsningar på turistnäringen i Sverige. Värdet av ett utländskt resande till Sverige ligger inte heller på detta plan. Medel för att öka inflödet av utländska valutor måste sökas inom andra näringar.

Satsningar på turistnäringen i Sverige skall ske främst för att stimulera svenskarnas och nordbornas resande. Detta har sedan möjligen en effekt av minskat utflöde av turistvaluta.

Åtgärder bör enligt kommitténs mening sättas in i första hand för att underlätta den typ av utländskt resande till svenska turistmål som tids- och kostnadsmässigt passar in i det svenska rekreationsmönstret. Detta kan inte genomföras med mindre än att de för svenskt vidkommande aktuella målgrupperna blir föremål för kartläggning och marknadsföringsåtgärder av en mera målinriktad typ än vad som nu förekommer.

Några särskilda anläggningar eller områden enbart avpassade för en exklusivare utlandsturism bör enligt kommitténs uppfattning inte komma till stånd med samhällsstöd.

Den utländska turism som redan i dag förekommer i de större städerna och i vissa typiska andra turistiska resmål bör givetvis stimuleras till fortsatta resmöjligheter genom förbättrad information och marknadsföring.

Kommittén anser således att en grundläggande värdering i en statlig turist- och rekreationspolitik är att landets egna behov och önskningar skall komma i första hand vid prioriteringar av olika statliga åtgärder inom rekreationssektorn. Dessa målsättningar har formulerats i kommitténs direktiv. De har också kommit till uttryck vid de första planeringsåtgärder som kommittén föreslagit. I dessa föreligger ett klart ställningstagande för att anläggningar och områden för rekreation och turism måste utformas på ett sådant sätt, att ingen skall vara utestängd på grund av sociala, ekonomiska eller fysiska orsaker.

En mycket stor del av turistresandet är internordiskt. Kommittén anser att anläggningar och åtgärder som riktar sig mot en svensk publik även kommer att attrahera en publik från övriga nordiska länder, främst på grund av de stora likheterna i språk, beteendemönster, intresseinriktningar och levnadsstandard. Åtgärder som ökar det internordiska resandet bör eftersträvas, särskilt om man därvid försöker utnyttja skillnader i semesterperioder mellan de nordiska länderna.

2.3 Förslag till offentlig marknadsorganisation

De nuvarande organisationsformerna för marknadsföring av landets områden och anläggningar är, enligt kommittén, inte tillfredsställande. Verksamheten bedrivs av ett flertal organisationer och företag med olika huvudmän, utan att ansvarsförhållandena är klarlagda. Dessa företag och organisationer arbetar normalt var för sig och med skilda målsättningar, vilket leder till att åtgärder inom marknadsföringen av svenska turistmöjligheter många gånger lappar över varandra, och att effekten på utvecklingen av reselivet blir reducerad, trots avsevärda resursinsatser. Kommittén menar, att ett starkt behov av samordnande åtgärder föreligger. Den pekar också på behovet av ett ökat kunnande och en utbyggd rådgivning

om företeelser, beteenden och teknik av vikt för reselivets utveckling. Utvecklingen av reselivet till områden och anläggningar i Sverige bör ledas av det allmänna i samarbete med de organisationer som redan har ett kunnande inom detta område. Kommittén menar, att endast en helt ny, neutral, rikstäckande och samhällsförankrad organisation kan lösa samordningsproblemen. Kommittén föreslår därför, att den nuvarande organisationen, STTF, avvecklas. I stället bör bildas en ny central organisation för turism och rekreation med bättre ekonomiska resurser, mer renodlat huvudmannaskap och med ansvar inte bara för information utan även för produktutveckling. Kommittén föreslår, att organisationen får namnet Sveriges turistråd.

Den nya organisationen bör få formen av en stiftelse. Som stiftare föreslår kommittén staten, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, LO, TCO samt RESO och STF. Genom en sådan konstruktion markeras förändringen från den nuvarande producentinriktade organisationen till en konsumentinriktad central turistorganisation.

Kommittén föreslår en styrelse sammansatt av 13 ledamöter. I styrelsen föreslås ingå, förutom stiftarna, även Sveriges hotell- och restaurangförbund samt Sveriges campingvärdars riksförbund. Styrelsen föreslås inom sig utse ett arbetsutskott.

I ett särskilt yttrande föreslår ledamoten Holmberg, att den nya organisationen bildas enligt majoritetsförslaget, men att både stiftelsen och styrelsen kompletteras med de konsumentkooperativa organisationerna.

Ledamoten Palm föreslår, i ett särskilt yttrande, att enbart staten, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet bör ingå som stiftare. Han anser att organisationen skulle stärkas på så sätt. Styrelsen bör, anser Palm, utses av stiftarna och den bör bestå av sju ledamöter. Styrelsen föreslås inom sig utse ett arbetsutskott. Palm föreslår även att styrelsen bör utse en delegation för turistnäringen, i vilken representanter för producenter och konsumenter, ideella turist- och idrottsorganisationer, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt trafikföretag bör ingå.

Det är i första hand planerande och rådgivande funktioner som av kommittén föreslås för den nya organisationen. Den operativa verksamheten bör bli föremål för samarbete mellan olika nivåer. Detta ger möjligheter för näringens enskilda företag eller organisationer att, vid sidan av sin egen marknadsföring, knyta an sin verksamhet till de av den nya organisationen samplanerade funktionerna. Den nya organisationen bör i samarbete med den regionala turistorganisationen leda och samordna marknadsföringen av turism och rekreation i Sverige och i de nordiska länderna. Organisationen föreslås även leda och samordna marknadsföringen av Sverige som turistmål i övriga länder. Kommittén sammanfattar organisationens huvudsakliga funktioner på följande sätt.

Planering

- marknadsvetande
- utredningsverksamhet och statistikbearbetning
- rådgivning

Marknadsföring

- inventering, produktutveckling
- information och reklam
- säljstödjande åtgärder
- bokning av anläggningar och arrangemang

Organisationen föreslås planera och leda denna verksamhet samt utvärdera resultaten av insatta åtgärder.

Den nuvarande bristen på statistik över inkvartering och övrig fritidskonsumtion samt avsaknaden av en mera fullständig kännedom om fritidskonsumenternas önskemål för med sig att den nuvarande informationen och marknadsföringen nödgas arbeta på kort sikt och med osäkert basmaterial. Denna brist på marknadsvetande är, menar kommittén, ännu allvarligare för de långsiktiga planerings- och investeringsprojekt som avser enskilda anläggningar eller större rekreationsområden. En av de viktigaste arbetsuppgifterna kommer därför under den första tiden att vara, att bygga upp ett marknadsvetande för hela det svenska rekreationslivet. Kommittén föreslår, att en för hela landet gemensam central för uppgifter om anläggningar, aktiviteter, arrangemang, kommunikationer m. m. upprättas och förläggs till den nya organisationen.

Organisationen föreslås svara för rådgivning och vara remissinstans i marknadsföringsfrågor. Vidare föreslås organisationen inom ramen för sitt verksamhetsområde planera vidareutbildning av olika grupper samt överta den internationella kontaktverksamheten.

Organisationen föreslås även svara för produktutveckling inom turist- och fritidssektorn. Den föreslås också få till uppgift att ta initiativ till urval av produkter och medverka vid kalkylering och prissättning av lämpliga resepaket och arrangemang. Organisationen bör vidare ha som uppgift att i samarbete med näringens enskilda representanter och organisationer arbeta med normering av produkter samt medverka vid produktion av exempelvis charterresor och resepaket. Ytterligare en uppgift föreslås bli att ta initiativ till vidareutveckling av arrangemang och turistinformation.

2.4 Finansiering

De årliga kostnaderna för den föreslagna organisationen har av kommittén beräknats till ca 23 milj. kr.

Kommittén har räknat med att organisationen kan samla in bidrag till kampanjverksamhet samt sälja tjänster i form av konsultuppdrag och produktion av trycksaker till ett värde av ca 1,1 milj. kr.

Återstående kostnader 22 milj. kr. bör enligt kommitténs förslag täckas med anslag från staten och genom en marknadsföringsavgift.

Nuvarande och föreslagna finansieringsformer framgår av följande sammanställning.

Belopp i milj. kr.	Nuvarande anslag och bidrag till STTF	Förslag till finansiering av Sveriges turistråd
Staten – anslag	6,0	12,0
Regionala turistorganisationer – bidrag	0,4	–
Näringslivet – bidrag och konsulttjänster	1,1	1,1
Marknadsföringsavgift	–	10,0
	7,5 ¹	23,1

¹ Siffran avser budgetåret 1972/73. Budgetåret 1971/72 var summan 8,1 milj. kr. beroende på större informationsverksamhet i utlandet.

Det statliga anslaget bör enligt kommittén räknas upp till 12 milj. kr. Till detta kommer kostnader för huvudmannaskapet för Sverigehuset som åvilar STTF.

Kommittén föreslår en marknadsföringsavgift som uppbärs från boendesektorn. Fördelningen av denna avgift mellan de olika formerna för inkvartering bör stå i relation till frekvensen gästdygn på hotell, motell, semesterbyar, campingplatser och vandrarhem. Marknadsföringsavgiften föreslås bli 0:50 kr. per gästdygn/campingenhet.

Antalet gästdygn på olika former av inkvartering uppgår till följande ungefärliga värden.

	milj. gästdygn per år
Hotell, motell, pensionat	17,0
Semesterbyar	1,2
Campingplatser	2,0 ¹
Vandrarhem	0,5

Detta skulle innebära följande storleksordning på inkomsterna per år från marknadsföringsavgiften i milj. kr.

Hotell, motell, pensionat	8,5
Semesterbyar	0,6
Campingplatser	1,0
Vandrarhem	0,2
Summa	10,3

¹ Avser campingenheter i form av tält eller husvagn. Med ett beräknat genomsnitt av 3 personer per enhet innebär detta 6,0 milj. gästdygn. Kommittén föreslår att frekvensen campingenheter används som fördelningsnorm för camping.

Kommittén föreslår, att samtliga typer av kommersiellt boende förs till hotellförordningen (1966:742). Uppgiftsskyldighet beträffande antal gästnätter och beläggning bör åvila innehavare av boendeanläggningar och föreskrivas i nämnda förordning. Tillstånd att bedriva hotellverksamhet bör kunna dras in vid uraktlåtenhet att lämna uppgift om antal gästnätter eller om medvetet felaktiga uppgifter lämnas.

3. Remissyttrandena

I det närmaste alla remissinstanserna ansluter sig till det målet att de offentliga medel som används för turism och rekreation skall satsas på ett sådant sätt att en bred allmänhet kan utnyttja de anläggningar och områden som byggs med allmänt stöd.

Statskontoret, länsstyrelserna i Skaraborgs, Västernorrlands, Älvsborgs och Örebro län samt SARA instämmer i, att landets egna behov skall komma i första hand vid olika statliga åtgärder inom rekreationssektorn. *SARA* anser, att samhällsinvesteringarna även måste anpassas till den utländska turismen. Även *länsstyrelsen i Skaraborgs län* menar att vissa samhälleliga satsningar på utlandsturism kan göras, eftersom de utländska turistintressena delvis kan sammanfalla med de nationella. *Länsstyrelsen i Kalmar län, LO* och *RESO* anser också att ett visst samhällsstöd för främjande av den utländska turismen i Sverige kan vara motiverat. *TCO* framhåller, att det inte föreligger något motsatsförhållande mellan inhemsk och utländsk turism. *SAS/LIN* och *MHF* delar inte kommitténs uppfattning i denna fråga utan anför, att den utländska turistströmmen medför en merintäkt för *SAS*. Vidare framhålls att de utländska turisterna har trafikpolitisk betydelse. Utan dem kan *SAS* inte bibehålla den trafiktäthet som Sveriges näringsliv önskar. *MHF* menar att en undervärdering av det ekonomiska tillskott, som den utländska turismen betyder för turistnäringen, kan få allvarliga konsekvenser för näringens lönsamhet.

Kommitténs uppfattning att åtgärder som ökar det internationella resandet bör eftersträvas, särskilt om man försöker utnyttja skillnader i semesterperioder, delas av *statskontoret, länsstyrelserna i Västernorrlands och Älvsborgs län*, medan *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län samt länsstyrelserna i Kronobergs och Örebro län samt SAS/LIN* menar, att marknadsföringsinsatser bör göras även i övriga utlandet, eftersom den utländska turismen medför en förlängning av turistsäsongen. *Länsstyrelsen i Stockholms län* delar inte åsikten, att den utländska turismen bör begränsas till de tider då svenskarna inte har semester, åtminstone inte vad beträffar storstadsturismen, eftersom den har en annan karaktär än friluftsturismen.

Bland de remissinstanser som uttalat sig angående kommitténs uppfattning, att önskemål om ökat inflöde av utländska valutor inte är ett relevant motiv för satsningar på turistnäringen i Sverige utan att medel att öka inflödet av utländska valutor måste sökas inom andra näringar,

har statskontoret och länsstyrelserna i Västernorrlands och Älvsborgs län inget att invända. *RRV* menar, att turismens inverkan på betalningsbalansen är en viktig faktor att beakta vid avvägningen av målen för turistpolitiken. *Handelskamrarna, länsstyrelserna i Kronobergs, Skaraborgs och Stockholms län* samt *domänverket, SAF, Sveriges hotell- och restaurangförbund, Svenska resebyråföreningen, SAS/LIN* och *MHF* menar, att kommitténs inställning till den utländska turismens betydelse för inflödet av utländska valutor är alltför negativ.

Statskontoret, länsstyrelserna i Gävleborgs, Uppsala, Västernorrlands, Älvsborgs och Örebro län liksom *LO, SAF, RESO* och *Svenska naturskyddsföreningen* delar kommitténs uppfattning att sysselsättningsaspekten inte får vara enda avgörande faktor för satsningar på områden och anläggningar för det fjärrinriktade rekreationslivet. *Länsstyrelsen i Östergötlands län* menar, att den sysselsättning, som sådana satsningar ger kan vara ett nödvändigt komplement för annan stimulans, när man försöker få en balanserad arbetsmarknad.

I fråga om uttalandet att särskild vikt måste fästas vid möjligheterna att få till stånd billiga transporter mellan områden med stora befolkningskoncentrationer och de områden i landet som har de bästa utvecklingsmöjligheterna när det gäller det fjärrinriktade rekreationslivet, menar *SJ*, att man med hänsyn till det i vårt land ringa resandeunderlaget bör undvika en uppsplittring på flera olika trafikmedel. *SAS/LIN* förutsätter, att samhället medverkar till lägre kostnader för trafikföretagen. *Socialstyrelsen, statskontoret, länsstyrelserna i Västernorrlands, Älvsborgs, Örebro och Östergötlands län* liksom *TCO* instämmer i utredningens uttalande.

Många remissinstanser har riktat anmärkning mot den nuvarande organisationen och dess möjligheter att lösa sina arbetsuppgifter. Den övervägande delen av remissinstanserna understryker behovet av en organisatorisk samordning. De stöder kommitténs förslag att STTF avvecklas, och att det i stället bildas en ny central turistorganisation, benämnd Sveriges turistråd. *Handelskamrarna* avstyrker förslaget. De är tveksamma till om det nu föreligger ett behov av ett nytt centralt organ. Kamrarna anför som skäl att de ifrågasätter lämpligheten av en centralisering av marknadsföringen, och att de finner producenternas intressen dåligt tillgodosedda i den föreslagna organisationen. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* har inget att erinra mot förslaget, men vill att formerna för samarbetet mellan den nya organisationen och de regionala och lokala organen utreds innan man beslutar att inrätta den nya organisationen.

SAF, Riksorganisationernas campingkommitté, STF, Älvdalens turistförening, SAS/LIN, M, MHF samt *Cykel- och mopedfrämjandet* och *STTF* anser, att turisttrafikförbundet efter reformering kan vara grunden för den centrala turistorganisationen, om den nya organisationen bara skall överta STTF:s arbetsuppgifter.

Förslaget att den nya organisationen skall bildas som en stiftelse

tillstyrks av flertalet av de instanser, som uttalat sig i saken. *LO*, *TCO* och *RESO* tillstyrker att organisationen inrättas, men pekar samtidigt på möjligheten att i anknytning till eller vid sidan av denna inrätta ett särskilt organ, i vilket näringen och staten tillsammans påtar sig marknadsföringen i utlandet av Sverige som turistland. *Statskontoret* anser att det centrala turistorganet bör utformas som ett ämbetsverk eller en statlig nämnd. *Statskontoret* menar att det förhållandet att specialdestinerade medel skall disponeras av turistnäringen talar för den av utredningen föreslagna organisationsformen, eftersom det kan bli svårt att hålla dessa medel avskilda från statsverkets övriga tillgångar, om man väljer en statlig centralorganisation. *Statskontoret* menar emellertid att ett uttalande från staten, att marknadsföringsavgiften inte får tas i anspråk för andra ändamål bör räcka som garanti för att medlen hålls avskilda från den övriga statsverksamheten. *Statskontoret* anser att en organisation för en verksamhet av så allmän karaktär som här avses bör ha ämbetsansvar med full insyn. Stiftelseformen garanterar inte detta. *Statskontoret* menar också att organisationens förutsättningar att verka som centralorgan förbättras, om den organiseras som ett ämbetsverk eller en nämnd. *RRV* menar att organets arbetsuppgifter och former för finansieringen av dess verksamhet bör vara avgörande för organisationsfrågan. *RRV* förordar att den nya organisationen får rollen som ett centralt utrednings- och samordningsorgan. Den bör då organiseras som en myndighet. *RRV* menar också att möjligheterna till anpassning till utvecklingen blir större, om myndighetsformen väljs.

Kommitténs förslag till stiftare stöds av *vägverket*, *länsstyrelserna i Kristianstads, Södermanlands, Västmanlands och Örebro län*, *LO*, *TCO* och *Sveriges fritidsfiskares riksförbund*. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* menar att jämte *RESO* och *STF* bör andra organisationer inom denna sektor, såsom *Skid- och friluftsförbundet*, ingå. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* vill se *SAF* företräd. *LRF* anser att *LRF* skall vara representerat, eftersom rekreationslivet till stor del försiggår i jord- och skogsbruksbygder och eftersom turismen är ett komplement till lantbruket. *Domänverket* anser att det bör finnas företrädare för markägare och producentorganisationer bland stiftarna. *STF* menar att ett direktinslag av företrädare för turismens och reselivets producenter och branschorganisationer bör finnas. *SAS/LIN* anser att aktiv medverkan från berörda producenter är eftersträfvansvärd. *Svenska resbyråföreningen* finner inte någon anledning till att *RESO* och *STF* särställs i förhållande till andra resebyråer. *Sveriges riksidsrottsförbund* anser att förbundet eventuellt bör ingå bland stiftarna. *SJ* ansluter sig till förslaget av ledamoten Palm. Detta gör också *kommerskollegium*, *länsstyrelserna i Kopparbergs, Kronobergs, Stockholms, Västerbottens, Västernorrlands och Östergötlands län*, *landstingsförbundet* och *kommunförbundet*. Om det är den långsiktiga rekreationspolitiken baserad på förslaget till primära rekreationsområden, deras utbyggnad och marknadsföring, som skall understrykas, ansluter sig även *STTF* till Palms förslag.

När det gäller styrelsens sammansättning ansluter sig vägverket, länsstyrelsen i Kristianstads, Södermanlands, Västmanlands och Örebro län, LO, TCO och Sveriges campingvärdars riksförbund till kommitténs förslag. Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum anser att även kulturminnesvården bör vara företrädd. Fiskeristyrelsen vill att styrelsen kompletteras med representanter för fritidsfiskets riksorganisation och med representanter för andra organisationer inom det rörliga friluftslivet. Handelskammarna anser producentsidan vara underrepresenterad. Konsumentverket menar att konsumentverket bör ingå. Länsstyrelserna i Gotlands, Skaraborgs och Älvsborgs län anser att de regionala turistorganisationerna borde vara företrädda. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län samt Älvdalens turistförening och Sveriges fritidsfiskares riksförbund vill se Skid- och friluftsfrämjandet representerat. Länsstyrelsen i Jämtlands län, Riksorganisationernas campingkommitté och M anser att turistnäringen bör vara bättre representerad. Länsstyrelsen i Jönköpings län anser att AMS, statens naturvårdsverk och statens planverk bör ingå i styrelsen i stället för att en samarbetsdelegation bildas. Länsstyrelsen i Norrbottens län menar att företrädare för SAF bör ingå. Länsstyrelsen i Stockholms län menar att även andra berörda organisationer än de av utredningen nämnda bör vara företrädda. Länsstyrelsen i Älvsborgs län vill även komplettera med LRF. Domänverket menar att producenter och markägare bör vara företrädda. Som exempel nämns representanter för trafikföretag. Domänverket bör också ingå i styrelsen enligt verkets uppfattning. KF menar att företrädare för konsumentkooperationen bör ingå. STTF finner det märkligt att Sveriges hotell- och restaurangförbund och Sveriges campingvärdars riksförbund föreslås ingå som representanter för boendesektorn, vilken utgör enbart en mindre del av turistnäringen. STTF invänder också mot att RESO och STF föreslås representerade, när de konsumentinriktade bilorganisationerna och trafikföretagen inte är föreslagna. Riksorganisationernas campingkommitté anser även att om en ny central organisation inrättas bör de organisationer, som företräder konsumenternas intressen vara bättre företrädda. STF menar att om den föreslagna organisationen bildas bör STF samt andra ideella riksorganisationer vara representerade. RESO menar att utöver representanter för stat, landsting och kommuner bör enbart fyra företrädare för löntagar- och konsumentintressen ingå. Svenska resebyråföreningen menar att föreningen skall utse representanter i styrelsen i stället för RESO och STF. Sveriges riksidsrottsförbund anser att förbundet bör ingå. Sveriges fritidsfiskares riksförbund vill också se sig representerat. SJ ansluter sig till ledamoten Palms förslag att staten, kommunförbundet och landstingsförbundet utser styrelsen. Så gör också länsstyrelsen i Kronobergs län, landstingsförbundet och kommunförbundet. Landstingsförbundet påpekar, att arbetsutskottets befogenheter och sammansättning bör regleras i en arbetsordning. STTF ansluter sig också till Palms förslag, om den långsiktiga rekreationspolitiken skall understrykas. RRV menar att styrelsen för den nya organisationen enligt den av RRV

föreslagna organisationsformen bör utses av regeringen, och att företrädare för viktiga intressegrupper bör ingå.

Till Palms förslag att styrelsen skall utse en delegation för turistnäringen ansluter sig *SJ, länsstyrelserna i Kronobergs, Västerbottens och Västernorrlands län, STTF* ansluter sig, om den långsiktiga rekreationspolitiken skall betonas. *Kommerskollegium* och *länsstyrelsen i Östergötlands län* anser att det till den nya organisationen bör knytas en rådgivande nämnd, bestående av olika intressenter.

Av dem som uttalat sig i frågan stöder *vägverket, länsstyrelserna i Gävleborgs, Jönköpings och Skaraborgs län, LRF* och *Sveriges campingvärdars riksförbund* kommitténs förslag till arbetsuppgifter för organisationen. *Statskontoret* menar att behovet av styrning och samordning kan komma att stå i strid med kraven på tjänster av utredningsnatur och säljstödande åtgärder. Kontoret anser, att tyngdpunkten bör ligga på den samordnande funktionen och att de operativa uppgifterna bör skiljas från planerings- och utredningsarbetet redan vid organets bildande. När det står klart vilka krav på resurser och arbetsvolym, som kommer att ställas, bör en uppdelning i sektioner ske. *RRV* menar att organisationens uppgifter bör begränsas samt att verksamheten bör byggas upp stegvis. Några direkt kommersiella uppgifter bör inte organisationen ha. Utredningsverksamhet, statistikbearbetning, inventering och vissa administrativa och serviceinriktade uppgifter bör komma i första hand i början av organisationens verksamhet. De allmäninformativa uppgifterna, inte minst inom marknadsföringen, bör begränsas, menar *RRV*. Efter de två första årens verksamhet kan den av *RRV* föreslagna begränsningen av marknadsföringen omprövas. *RRV* menar också att den allmäninformativa verksamheten i utlandet i stället bör ingå i utrikesrepresentationens arbetsuppgifter. *Riksantikvarieämbetet* och *statens historiska museum* är av den åsikten att organisationens huvuduppgift bör vara utredningsarbete. *Statens naturvårdsverk* påpekar att gränsdragningen mellan den nya organisationen och naturvårdsverket inte klarlagts. Delar av de uppgifter, som den föreslås handlägga, ligger nu helt eller delvis på naturvårdsverket. Naturvårdsverket anser att det nya organets verksamhet bör koncentreras på information och marknadsföring. Frågor som planering av utnyttjande av naturtillgångar, undersökningar av önskemål och behov, planering av anläggningar, utvecklingsarbete samt rådgivning angående områdets och anläggningars utbyggnad bör läggas på naturvårdsverket. *Länsstyrelsen i Blekinge län* vill intensifiera marknadsföringen i utlandet. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* vill att utlandsrepresentationen förstärks, så att kvalificerad information om semestermöjligheter i Sverige kan lämnas. *Svenska resebyråföreningen* understryker vikten av att värvningen av turister i utlandet inte eftersätts. *SARA* föreslår att en särskild organisation bildas för den kommersiella verksamheten inom organisationen, och att dennas första uppgift bör vara att tillsammans med konsument- och producentintressen utforma politiken rörande produktutveckling och marknads-

föring. Marknadsföring i egentlig mening kan, enligt SARA, bara komma till stånd genom samarbete mellan organisationen och producenterna. *STF*, som förordar en reformering av *STTF*, menar att marknadsföringen bör överföras till ett dotterföretag, till vilket de av marknadsföringen särskilt beroende kommersiella intressenterna skulle kunna intresseras att lämna bidrag. *Länsstyrelsen i Hallands län* ställer sig tveksam till att den nya organisationen skall ägna sig åt andra uppgifter än dem, som har direkt samband med marknadsföring. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* menar att det ligger en fara i att försöka koncentrera de olika funktionerna till ett centralt organ. Detta bör inte överta funktioner, som nu ligger på de regionala organen. Den nya organisationen bör i stället initiera och vara pådrivande vid produktion av paketesor, bygga upp ett bokningssystem och inrikta reklaminsatserna på branschreklam, för att öka rekreationens andel i konsumtionen och rikta konsumtionen mot rekreation i Sverige. *Kommunförbundet* anser, att organisationens ansvar för marknadsföringen motiverar att den även får huvudansvaret för utredningsarbetet. *STTF* anser att främst insatserna på områdena marknadsvetande, marknadsanalys och produktutveckling behöver stärkas. *Sveriges hotell- och restaurangförbund* menar att den nya organisationen inte får några förutsättningar att marknadsföra turism, eftersom rådet saknar producentmedverkan. Förbundet vill begränsa organisationens uppbyggnad i avvaktan på utredningen (H 1974:01) rörande nuläge och utvecklingstendenser m. m. inom hotell- och restaurangbranschen.

Majoriteten av de instanser som uttalat sig om kommitténs förslag att organisationens verksamhet delvis skall finansieras genom en marknadsföringsavgift på boendeanläggningar avstyrker förslaget av två skäl. Det första är att marknadsföringsavgiften ej är skattetekniskt tilltalande, emedan den skulle få formen av en specialdestinerad punktskatt. Det andra skälet är att den enbart skulle drabba en del av turistnäringen, en del som dessutom har svag lönsamhet. Endast *statskontoret*, *SARA*, *riksskatteverket*, *Sveriges hotell- och restaurangförbund* och *länsstyrelserna i Värmlands och Kopparbergs län* ställer sig inte direkt avvisande. Statskontoret anser, att principen att boendeanläggningarna svarar för en del av organisationens marknadsföringskostnader är riktig, men menar, att konsekvenserna av att de billigare inkvarteringsformerna drabbas hårdare av avgiften borde ha utretts. Statskontoret anser också, att företag i senare produktionsled bör bidra till finansieringen av organisationen. Statskontoret och *SARA* menar att frågan bör utredas på nytt. Riksskatteverket ser inga väsentliga tekniska hinder för införandet av avgiften. Verket anser att antalet redovisningsskyldiga bör begränsas, genom att endast campingplatser av en viss minimistorlek tas med, eftersom de administrativa kostnaderna annars blir oproportionerligt höga. Enligt riksskatteverkets kalkyl kommer de totala administrationskostnaderna att uppgå till 600–700 000 kr. per år, vilket utgör 6–7 % av den beräknade intäkten. Denna andel är större än motsvarande andel

för övriga punktskatter. Sveriges hotell- och restaurangförbund förordar, att finansieringsfrågan löses på något annat sätt. Förbundet anser, att kostnaderna inte är rättvist fördelade mellan dem som har intresse av turismen och att den föreslagna organisationen inte kan marknadsföra turism på ett för hotellnäringen tillfredsställande sätt. Förbundet menar vidare att om dessa brister rättas till kan en ekonomisk satsning från näringen vara befogad. Länsstyrelsen i Kopparbergs län delar kommitténs uppfattning att boendeanläggningarna bör bidra till den nya organisationens finansiering men vill ersätta det föreslagna systemet med något administrativt enklare system.

Förslaget att samtliga typer av kommersiellt boende skall föras till hotellförordningen samt att boendeanläggningarnas uppgiftsskyldighet beträffande antal gästnätter och beläggning skall skrivas in i förordningen tillstyrks av *kommunförbundet*. Om marknadsföringsavgiften införs tillstyrker *Sveriges campingvärdars riksförbund*, att campingplatserna förs till hotellförordningen.

Länsstyrelsen i Stockholms län avstyrker kommitténs förslag att tillståndet att bedriva hotellverksamhet skall kunna dras in vid uraktlåtenhet att lämna uppgifter angående antal gästnätter eller om medvetet felaktiga uppgifter lämnas. *Sveriges campingvärdars riksförbund* anser att campingplatserna inte bör undantas från denna sanktionsmöjlighet.

I särskild skrivelse har *Sveriges campingvärdars riksförbund* meddelat att förbundet kommit till den uppfattningen att ett genomförande av kommitténs intentioner inte kan ske under tryggade former om inte marknadsföringsavgiften införs. Förbundet anser det nödvändigt att utredningsförslaget genomförs och har beslutat meddela sitt fulla stöd för avgiftens införande.

4. Revisionsrapport angående STTF

RRV har den 29 maj 1974 lämnat en revisionsrapport angående STTF. Denna visar att STTF:s roll varit oklar i förhållande till centrala myndigheter samt regionala och lokala instanser. STTF:s problem beror även på dess svårigheter att bidra med sådan kunskap som intressenterna anser sig behöva. RRV menar att finansieringen av STTF bör ske på annat sätt än det nuvarande, emedan bidragen från de kommersiella intressenterna har en styrande effekt på organisationen. Insamlingen av bidragen tar dessutom resurser i anspråk från STTF.

5. Föredraganden

Den uppgift som kommittén för planering av turistanläggningar och friluftsområden fick sig förelagd inneslöt i sig många och sinsemellan olikartade

frågor. I sitt slutbetänkande (SOU 1973:52) Turism och rekreation i Sverige har kommittén redovisat resultatet av sitt arbete. Chefen för jordbruksdepartementet behandlar de förslag som gäller rekreation och rörligt friluftsliv samt markanvändning och finansieringsfrågor i anslutning därtill. Därutöver har kommittén haft att utreda frågor om turistnäring och resande. Den delen av förslagen, som innehåller riktlinjer för statens handlande när det gäller marknadsföring inom turismen samt om ett centralt organ för samarbete mellan staten, kommunerna och andra intressenter för en effektiv marknadsföring hemma och utomlands av landets turistresurser ankommer det på mig att anmäla.

Kommittén lägger fram ett omfattande material om resandet, om tillgången på mark och anläggningar för turism och om turisternas vanor. De institutionella förhållandena inom turismen samt statens och kommunernas handlande inom området har också kartlagts. Kommittén anser att det råder en brist på samordning inom den offentliga sektorn både i fråga om investeringar och marknadsföring. Detta medför bl. a. att det trots stora insatser från samhällets sida alltjämt är för dyrt för de flesta människor att resa på semester till turistmål i Sverige.

Utöver näringens egna investeringar förekommer en omfattande investeringsverksamhet inom området turism och rekreationsliv i vidare mening. Kommunernas investeringsutgifter ligger mellan 300 och 400 milj. kr. årligen. Arbetsmarknadsstyrelsen satsar omkring 50 milj. kr. om året och naturvårdsverket ca 15 milj. kr. för bidrag till anläggningar. Jag delar i likhet med flertalet remissinstanser, kommitténs grundsyn att de anläggningstillgångar som skapas bör kunna på affärsmässig grund nyttiggöras för en turism som blir mera tillgänglig för en bred allmänhet än f. n.

Kommittén visar att statens satsning på marknadsföringsåtgärder för turism, dvs. anslaget till Svenska turisttrafikförbundet (STTF) på 7,5 milj. kr. under budgetåret 1974/75, varav endast en mindre del avser operativa åtgärder, motsvaras av 20 till 30 milj. kr. hos kommunerna. Liksom kommittén och remissinstanserna anser jag att en bättre samordning av de åtgärder som finansieras med dessa medel bör åstadkommas och att ett samordnande organ bör ha medel som kan sättas in i aktioner för samverkan mellan staten, kommunerna och turistnäringen.

Bland de riktlinjer som kommittén föreslår för samhällets handlande i de frågor som här behandlas tar jag upp dem som berör näringen och marknadsföringen.

Kommittén vill styra investeringsverksamhet och marknadsföring mot en prioritering av svenskarnas och i viss mån nordbornas rekreationsbehov, eftersom de nordiska länderna kan sägas utgöra en gemensam marknad för turism. Därtill kommer att marknadsföringen i många fall kan bedrivas effektivare på nordisk bas. Ett omfattande samarbete i turistfrågor pågår sedan länge inom Norden. Detta har på senare tid utvidgats genom initiativ från Nordiska rådet och Nordiska

ministerrådet. Turistresor från andra länder har betydelse bl. a. som en möjlighet att förbättra lönsamheten hos turistnäringen genom säsongförlängning. Kommittén anser att turistpolitiken i Europa befinner sig i ett skede då innevånarnas behov av rekreation sätts före möjligheterna till valutainkomster.

I remissuttalandena görs ingen invändning mot kommitténs förslag i detta avseende. Dock framhålls från flera håll värdet av turistresandet från utlandet för Sveriges internationella kontakter. Detta resandets betydelse för landets valutaintäkter och för trafikföretagens kundunderlag framhålls också.

Jag anser att den turismbefrämjande verksamheten i vårt land i hög grad bör inriktas på att stimulera och rationalisera försäljningen av semester- och rekreationsresor i Sverige till svenskar och nordbor som ett bra alternativ till utlandsresor. Förutsättningarna för detta har på senare år avsevärt förbättrats tack vare att prisförhållandena har ändrats till Sveriges fördel. Dessa förhållanden ökar också våra möjligheter till ett växande valutainflöde från utländska turister i Sverige. Jag delar kommitténs uppfattning att turistströmmen om möjligt bör kanaliseras i säsongutjämnande syfte, men framför allt bör marknadsföring av ledig kapacitet främjas oavsett årstiden. Jag erinrar om att det finns en alltför stor ledig kapacitet vid stadshotell och liknande anläggningar över hela landet. Dessa anläggningar representerar ett avsevärt kapital och är en viktig del av orternas möjligheter att utveckla sitt ekonomiska liv. Att förbättra marknadsföringen och därigenom öka lönsamheten av dessa befintliga anläggningar till inhemska och utländska turister måste ses som en angelägen uppgift.

Kommittén uttalar att anläggningar avsedda för en exklusiv utlandsturism inte bör få komma till stånd med samhällsstöd. Flera remissinstanser framhåller utlandsturismens betydelse för lönsamhet hos anläggningar, trafikföretag osv. Jag delar kommitténs grundsyn och vill framhålla att de regionalpolitiska motiv, som i allmänhet ligger till grund för statens och kommunernas investeringar i turistnäringen, kan förenas med en marknadsföring riktad till en bred allmänhet. I de flesta fall torde detta inte leda till konflikt med kravet på lönsamhet.

Frågan om billiga transporter som kommittén har behandlat från turismsynpunkt torde få tas upp i trafikpolitiska sammanhang.

Kommittén föreslår, att Svenska turisttrafikförbundet (STTF) avvecklas och att en ny central organisation bildas med namnet Sveriges turistråd. Flertalet remissinstanser ansluter sig till förslaget. Några menar att det mera kan vara frågan om en fortsättning och förändring av STTF:s verksamhet. STTF kritiserats av kommittén och i riksrevisionsverkets förvaltningsrevision för att det inte kunnat tillhandahålla specifik information och arbeta mot konkreta kommersiella mål.

Enligt min mening har STTF av sina medlemmar inte getts de resurser som hade behövts för att genomföra den inriktning på en mera marknads-mässig och målinriktad kampanjverksamhet som på senare år stått på STTF:s

program. Detta har varit en allvarlig brist. Från början av 1960-talet, då statens bidrag till STTF:s inkomster var ca 50 % och återstoden kom från andra intressenter, har utvecklingen gått därhän att staten nu ansvarar för ca 95 % av STTF:s finansiering. Detta förhållande rimmar dåligt med STTF:s ställning som medlemsorganisation. Styrelsens sammansättning återspeglar inte heller det nuvarande finansieringsansvaret. Liksom utredningen och de flesta remissinstanserna finner jag övervägande skäl tala för att de uppgifter som STTF ansvarar för, förs över på ett nytt organ. Jag förordar alltså att ett centralt organ för turismfrämjande verksamhet bildas. Detta organ bör lämpligen benämnas Sveriges turistråd. Det bör bildas på grundval av den verksamhet och de resurser som STTF har idag. Rådet bör ges vidare arbetsuppgifter än de som STTF har, och resurser som motsvarar dessa. Jag återkommer till detta i det följande.

Rådets verksamhet bör enligt kommittén bedrivas inom två huvudfunktioner som benämns planering och marknadsföring. Denna indelning återspeglas i kommitténs organisationsförslag. Planeringsfunktionen avses innefatta marknadsvetande, utredningsverksamhet och statistikbearbetning samt rådgivning. Den statistik, främst inkvarteringsstatistik, som rådet behöver för utredningar m. m. skall insamlas av statistiska centralbyrån. Marknadsföringsfunktionen avses innefatta produktutveckling, information och reklam, säljstödjande åtgärder samt bokning av anläggningar och arrangemang.

Kommitténs grundtanke är att funktionerna marknadsvetande, utredningsverksamhet och rådgivning skall handläggas centralt hos rådet. Den operativa verksamheten, främst den som avser säljstödjande åtgärder, bör däremot bedrivas regionalt helst inom större regioner – fjällvärlden, västkusten osv. – dvs. mera naturliga marknadsområden än den nuvarande länsvisa regionindelningen. I likhet med remissinstanserna ansluter jag mig till kommitténs principiella inställning i dessa frågor. Den sammanfattande beskrivningen av den verksamhet som rådet enligt kommitténs mening bör bedriva, behöver enligt min mening kompletteras. Jag vill med anledning härav anföra följande.

Inom planeringsfunktionen bör marknadsanalys och rådgivning i anslutning till denna vara av central betydelse. Det är därför av särskild betydelse att kunskap inom detta område utvecklas inom rådet. Planeringsarbetet bör i första hand inrikta sig mot mera övergripande marknadsprioriteringar. Planeringen för rådets operativa verksamhet, främst den säljfrämjande, bör avse verksamhet på regional och högre nivå. För vissa utlandsaktiviteter kan en planering för verksamhet på central nivå vara lämplig. Planering av investeringar vare sig för det allmänna eller för enskilda företag bör inte förekomma hos rådet. Som jag har berört i det föregående, finns det emellertid för såväl samhällsorganen som näringen ett stort och växande behov av expertis, som kan göra analyser och prognoser av lönsamheten i att marknadsföra investeringsprojekt inom turism och angränsande om-

råden. Metoder för sådana analyser, s. k. cost-benefitanalys, inom området turism studeras inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och FN:s ekonomiska kommission för Europa (ECE). Det har i olika studier framkommit att satsningar på turism, i ett vidare perspektiv än det rent företagsekonomiska, inte alltid är så lönsamma som man föreställer sig. Möjlighet att få sådana analyser utförda bör vara av värde för såväl statliga som kommunala organ och enskilda företag. Rådgivning av detta och annat slag bör utföras som avgiftsbelagd uppdragsverksamhet. Sådan verksamhet bör på sikt ge möjlighet till vidare utveckling av rådets verksamhet.

Kommitténs beskrivning av marknadsföringsfunktionen har föranlett olika tolkningar hos remissinstanserna. Detta har fört med sig att några remissinstanser hävdar att endast central utredande verksamhet skall bedrivas inom rådet. För den operativa verksamheten borde ett särskilt bolag eller dylikt organiseras. Som framgår av det föregående förordar jag att den föreslagna verksamheten hålls samman i ett organ för att säkerställa en nära samverkan mellan rådets olika verksamhetsgrenar. Kommitténs förslag innebär enligt min mening att rådet kan organisera sin operativa verksamhet i marknadsprojekt och i sällsamverkan med olika intressenter. Detta ger rådet möjlighet att på ett flexibelt sätt engagera sina finansiella resurser i samverkan med dem som finns på regional och kommunal nivå. Någon särskild administrativ ordning för denna samverkan varken kan eller bör nu läggas fast. Som jag tidigare har framhållit bör ansträngningar göras att få till stånd ett samarbete inom större regionala enheter än de nu befintliga. Detta bör öka effekten av de insatta resurserna till exempel i sådana marknadsföringsprojekt som s. k. paketresor, gemensamma reklamkampanjer m. m. Inom stat och kommun satsas stora resurser på turismen, men de ger många gånger inte ett resultat som står i proportion till de insatser som görs. En av rådets centrala uppgifter bör vara att åstadkomma sådant samarbete. Detta bör ske genom att rådet utvecklar och tillhandahåller kunskap av hög kvalitet ifråga om produktutveckling, marknadsplanering och marknadsutblick samt engagerar sig i gemensamma projekt.

I kommitténs direktiv har inte ingått uppgiften att studera frågor om vidareutbildning av personal som arbetar med turism i företag och förvaltning. Jag fäster stort avseende vid att dessa frågor uppmärksammas av rådet. Vidareutbildning inom ekonomiadministration, företagsledning m. m. kan beräknas väsentligt bidra till konkurrenskraften hos turistnäringen och till effektiviteten hos de förvaltningsorgan som sysslar med turism. Utöver kommitténs förslag vill jag föreslå att rådet får till uppgift att stimulera vidareutbildning av personal inom turistnäringens branscher samt övrig personal i offentlig och enskild tjänst som arbetar med turism.

Jag vill erinra om att en särskild branschutredning pågår för hotell- och restaurangbranschen (H 1974:01). Denna utrednings förslag kan komma att beröra rådets arbetsuppgifter.

Kommittén föreslår att rådet bildas som en s t i f t e l s e av staten, Svens-

ka kommunförbundet, Landstingsförbundet, LO, TCO, RESO och Svenska turistföreningen (STF). Genom denna sammansättning skulle stiftelsen bli konsumentinriktad. Remissinstanserna tillstyrker i allmänhet stiftelseformen. Synpunkter finns på breddning av kretsen av stiftare. Statskontoret och riksrevisionsverket föreslår att rådet organiseras som statlig myndighet eller nämnd. För min del anser jag att önskemålet att få till stånd ett väsentligt utvidgat samarbete inom turism mellan staten och kommunerna måste få avgörande betydelse för turistrådets utformning. Jag tillstyrker därför kommitténs förslag att rådet bör vara en stiftelse, men förordar att endast staten, kommunförbundet och landstingsförbundet går in som stiftare.

Enligt kommitténs förslag bör rådet ha en **s t y r e l s e** med 13 ledamöter och lika många suppleanter. Staten skulle representeras av fyra ledamöter och suppleanter, kommunförbundet av två, landstingsförbundet, LO, TCO, RESO, STF, Sveriges hotell- och restaurangförbund och Sveriges campingvärdars riksförbund av vardera en medlem och suppleant. Denna styrelse skulle representera stiftarna, konsumentintressena och den del av näringen som föreslås bära en del av rådets finansiering nämligen boendenäringen. Många synpunkter har framkommit på styrelsens sammansättning såväl i betänkandet i form av särskilda yttranden som i remissvaren. Synpunkterna varierar mellan krav på effektivitet i styrelsens arbete å ena sidan och en bred förankring hos den stora intressentkretsen å den andra. Jag har föreslagit att vid stiftelsens grundande mycket klart skall markeras turistrådets roll som samarbetsorgan för staten, landstingen och kommunerna. I fråga om styrelsens sammansättning föreslår jag följande riktlinjer. Givetvis skall stiftarna vara representerade. Enighet råder bland remissinstanserna om att konsumentintressena och boendenäringen bör representeras. En rad önskemål och synpunkter har framförts angående styrelsens sammansättning i övrigt. Enligt min mening tillgodoser inte den sammansättning av styrelsen som kommittén har föreslagit tillräckligt de krav som måste ställas i fråga om samarbete med viktiga delar av resenäringen och de intressenter som tillhandahåller utrymme för den del av turismen som avser rörligt friluftsliv. Förslaget ger heller ingen förankring hos producenterna av resor och det marknadsföringskunnande som finns hos dessa. Konsumentkooperationen bör enligt min mening också vara representerad. Styrelsen bör ha 16 ledamöter och lika många suppleanter. Styrelsen bör bestå av två ledamöter och suppleanter som representerar staten, lika många från kommunförbundet och en ledamot och suppleant från landstingsförbundet. Övriga ledamöter och suppleanter bör representera LO, TCO, Svenska resebyråföreningen, Sveriges campingvärdars riksförbund, RESO, STF, Sveriges hotell- och restaurangförbund, SAS tillsammans med LIN, SJ, LRF och KF. Styrelsens ledamöter och suppleanter bör förordnas av regeringen efter förslag av ifrågavarande intressenter. Stadgar för rådet bör fastställas av regeringen. Vad jag har anfört om styrelsen och rådets stadgar fordrar inte riksdagens medverkan.

I fråga om finansieringen av rådets verksamhet föreslår kommittén följande. Staten skall årligen bidra med 12 milj. kr. genom anslag över statsbudgeten. Drygt 1 milj. kr. beräknas inflyta som inkomster på grund av utförda konsultuppdrag, försäljning av publikationer m. m. Slutligen har kommittén bland alternativa finansieringsmöjligheter stannat för en lösning som är vanlig i många länder, nämligen en övernattningsavgift. För campingplatser föreslås avgiften utgå med 50 öre per natt och campingenhet och i övriga fall med 50 öre per natt och gäst. Kommittén har uppskattat avgiftsintäkterna till 10 milj. kr./år. Detta ger en totalram om ca 23 milj. kr. per år.

Nästan samtliga remissinstanser avstyrker avgiftsfinansieringen, inte därför att den skulle bli en för tung börda i prisbilden utan därför att den samlade avgiftsuppbörden inte får en storlek som motiverar det nödvändiga administrations- och uppbördssystemet. Vidare har påpekats att endast en del av näringen träffas av avgiften. De flesta remissinstanserna anser att utredningens förslag om resursförstärkning och den föreslagna användningen av resurserna är riktig. Ingen har anvisat någon annan väg att finansiera verksamheten än genom statliga bidrag.

För min del ser jag avgiften som en möjlighet att engagera en väsentlig del av turist- och hotellnäringarna finansiellt i rådets arbete i samverkan med de insatser som staten och kommunerna gör. Som kommittén har framhållit sätter staten och kommunerna in avsevärda medel i turistnäringen. Det är enligt min mening rimligt att den av mig föreslagna nya utrednings- och marknadsföringsorganisationen finansieras av staten och genom en uppbörd hos boendenäringen. Jag anser att statens bidrag bör vara 8 milj. kr. De ytterligare medel som behövs för rådets verksamhet bör tas ut genom en avgift från boendeanläggningarna. Denna avgift bör lämpligen benämnas logiavgift.

För att uppnå den beräknade resursramen om ca 23 milj. kr. bör avgiften inbringa ca 15 milj. kr. Detta innebär att logiavgiften måste utgå med 75 öre i stället för med 50 öre som kommittén föreslagit. I enlighet med kommitténs förslag förordar jag att avgiften utgår, dels för tillhandahållande av gästutrymme på campingplats för varje upplåtet utrymme och dygn, dels för tillhandahållande av bostad för varje gäst och dygn. Jag föreslår vidare av praktiska skäl att i fråga om upplåtelse av s. k. campingstuga avgift skall utgå såsom för tillhandahållande av gästutrymme på campingplats. Kostnaderna för kontroll och uppbörd, som av riksskatteverket har beräknats till 600 000–700 000 kr., bör bestridas av rådet. Jag beräknar att kostnaden kommer att sjunka efter ett inledningsskede av uppläggning av rutiner för registrering, deklaration, uppbörd och kontroll samt av inkörning.

F. n. finns inte några samlade uppgifter om turistanläggningarnas kapacitet och beläggning. Det är en allvarlig brist. Införs den föreslagna logiavgiften skapas förutsättningar för att avhjälpa denna brist. Jag föreslår att man utnyttjar denna möjlighet och att det uppdras åt statistiska centralbyrån att

insamla och bearbeta det material som behövs för statistiken. Statistiska centralbyråns kostnader för sammanställning m. m. av denna statistik bör också bestridas av rådet.

Rådet bör varje år till regeringen lämna en plan för verksamheten jämte verksamhetsberättelse som underlag för regeringens anslagsframställning i budgetpropositionen.

De väsentligt ökade resurser som tillkommer genom den föreslagna avgiften, lägger enligt min mening grunden för gemensamma insatser för att marknadsföra konkurrenskraftiga alternativ i Sverige för turism och rekreation.

De berörda näringsgrenarna erhåller härvid bl. a. följande.

- En ny näringsstatistik tillkommer som lägger grund för planering av investeringar och marknadsföringsåtgärder.
- Väsentligt ökade resurser ges för samordnade konkreta säljfrämjande åtgärder för turist- och hotellnäringarna samt utrednings- och planeringsverksamhet som stöder dessa åtgärder. Dessa bör syfta bl. a. till större beläggning på befintliga anläggningar.
- Ökad vidareutbildning av dem som arbetar inom de berörda näringsgrenarna stimuleras.

Det av mig i det föregående framlagda förslaget föranleder ändringar i hotellförordningen (1966:742). Förslaget till lag om ändring i hotellförordningen innebär bl. a. att författningsbestämmelserna i fortsättningen kommer att tillämpas förutom på hotell- och pensionatrörelser till viss del även på campingrörelser. Med campingrörelse förstås därvid yrkesmässig verksamhet med ändamål att tillhandahålla gästutrymme på campingplats. Med campingplats avses i författningsförslaget område inom vilket campingrörelse drivs och med gästutrymme förstås plats för uppställning av en husvagn eller uppsättning av ett tält eller liknande. Uthyrning av möblerade stugor på campingplats faller således inte under begreppet campingrörelse. I fråga om sådana stugor kan i stället bestämmelserna om hotell- och pensionatrörelse vara tillämpliga.

En konsekvens av att campingrörelser förs in under författningen blir att innehavaren av sådan rörelse av viss storleksordning blir skyldig att söka tillstånd för att få driva verksamheten. Gränsen mellan tillståndspliktig och inte tillståndspliktig rörelse har satts vid tio gästutrymmen. En kontroll i form av tillståndsgivning för de mindre rörelserna anser jag nämligen inte behövlig. Frågan om tillstånd prövas av samma myndighet och enligt samma principer som gäller vid prövningen av tillstånd till hotell- och pensionatrörelse. Ansökan om att driva campingrörelse föreslås vara skriftlig och åtföljas av – utöver vissa uppgifter om sökandens och föreståndarens eller ersättarens person – även uppgift om belägenheten av det område där rörelsen skall drivas och det största antal gästutrymmen som rörelsen skall omfatta. I lokal hälsovårdsstadga kan finnas föreskrift om att campingrörelse

kräver tillstånd av hälsovårdsnämnd. Om så är fallet i fråga om viss campingrörelse, skall ansökan till polismyndighet åtföljas av handlingar som utvisar att hälsovårdsnämnden meddelat sådant tillstånd. Jag föreslår vidare att polismyndigheten skall tillställa riksskatteverket avskrift av bevis om tillstånd att driva hotell-, pensionat- och campingrörelse. Bakgrunden till en sådan ordning är att riksskatteverket enligt vad jag i det följande avser att föreslå skall vara avgiftsmyndighet för den logiavgift som skall tas ut av dem som driver sådana rörelser. Förutom att riksskatteverket tillställs dessa avskrifter bör verket även underrättas om återkallelse av tillstånd att driva hotell-, pensionat- och campingrörelse.

Att campingrörelser av viss storleksordning blir tillståndspliktiga för med sig att innehavare av sådan rörelse blir skyldig att utöva viss gästkontroll. Om sådan kontroll beträffande hotell- och pensionatrörelse finns bestämmelser i 13 § hotellförordningen. I motsats till vad som gäller i fråga om hotell- och pensionatrörelse, där varje gäst skall registreras, föreslår jag i fråga om campingrörelse att denna kontroll inskränks till att omfatta den till vilken gästutrymme upplåts på campingplats.

Jag vill i detta sammanhang ta upp frågan om omfattningen av den nuvarande registreringen av gäster vid hotell och pensionat. Med anledning av en motion till 1972 års riksdag (1972:151) och näringsutskottets betänkande över den (NU 1972:49) har riksdagen sålunda hemställt om en översyn av 13 § hotellförordningen (rskr 1972:267). I betänkandet konstaterade utskottet till en början att den skyldighet att lämna personuppgifter som enligt hotellförordningen åvilar gäst på hotell eller pensionat enligt motionärens uppfattning är onödigt omfattande. Framför allt ifrågasätts behovet av uppgift om gästens titel eller yrke. Utskottet erinrade vidare om att sådan uppgift inte längre tas in i de pass som svenska myndigheter utfärdar. I likhet med motionären anser utskottet därför att uppgiftsskyldigheten – om än föga betungande – bör omprövas.

För egen del kan jag instämma i att uppgift om en gästs yrke eller titel torde vara onödig och sakna betydelse från ordningssynpunkt. Jag föreslår därför att skyldigheten att avkräva gäst sådan uppgift tas bort.

Enligt 15 § andra stycket hotellförordningen skall för gästförteckning och för anmälan enligt 13 § andra stycket användas blankett enligt formulär som rikspolisstyrelsen fastställer. Vissa campingrörelser, t. ex. sådana som är anslutna till Sveriges campingvärdars riksförbund, har emellertid ett fullt utbyggt kontrollsystem med campingkort och kontrollkort. I den mån ett sådant kortsystem innehåller de uppgifter som krävs enligt 13 § i dess föreslagna nya lydelse och förteckningen i övrigt är tillfredsställande ordnad från ordningssynpunkt torde kravet på ett särskilt formulär för förteckningen inte behöva upprätthållas. En bestämmelse med detta innehåll har tagits in i 15 §.

I den praktiska rättstillämpningen har fråga uppkommit om hotellförordningen är tillämplig även på de fjällstugor som STF ställer till allmän-

hetens förfogande för tillfällig övernattning enligt särskilda bestämmelser. Det är här fråga om enklare stugor som finns uppförda utefter olika vandringsleder i den svenska fjällvärlden. Stugorna står inte under kontinuerlig tillsyn och varje skidåkande och vandrande turist har rätt att utnyttja dem för tillfälligt natthärbärge. Endast under högsäsong har vissa stugor föreståndare. De som begagnar stugorna har att erlagga en mindre avgift för utnyttjandet. Enligt avtal får stugorna i princip även användas av rensköttande samer. Om dessa fjällstugor skulle betraktas som hotell skulle detta medföra krav på ständig tillsyn samt efterlevnad av de bestämmelser om brandsäkerhet och sanitär standard som olika författningar innehåller i fråga om hotell. Enligt STF skulle en sådan ordning få till följd att kostnaderna för verksamheten skulle bli så höga att den inte skulle kunna bibehållas.

Vid hotellförordningens tillkomst anfördes bl. a. att om förutsättningarna i 1 § föreligger skulle förordningen vara tillämplig på, förutom verksamhet som drivs under beteckningen hotell eller pensionat, exempelvis motell, resandevåningar, resanderum, natthärbärgen, vandrarhem och vissa småstugor. Något uttalande angående de speciella förhållanden som måste anses föreligga beträffande de fjällstugor som det nu är fråga om gjordes inte. För att någon osäkerhet om vad som rimligen bör gälla i detta hänseende inte skall råda anser jag att ett klart uttalande nu bör göras i författningstexten om att de aktuella stugorna inte faller under begreppet hotell eller pensionat. Bestämmelsen bör ha sin plats i 1 §.

Utöver vad jag nu har anfört föranleder den omständigheten att författningen i fortsättningen kommer att omfatta även campingrörelser vissa justeringar i texten. En följd av den nya RF blir att förordningen i fortsättningen bör betecknas som lag och att vissa bestämmelser ersätts med av regeringen meddelande verkställighetsföreskrifter. Vidare föreslås att bestämmelsen i 19 § tredje stycket får utgå eftersom regler i detta ämne numera finns intagna i 15 § förvaltningslagen (1971:290).

Slutligen innehåller lagen vissa övergångsbestämmelser. Av dessa framgår bl. a. att om sådan campingrörelse som kan antagas kräva tillstånd enligt lagen avses att drivas efter den 1 januari 1976 skall ansökan om tillstånd göras senast den 1 december 1975. Har tillstånd sålunda sökts, får rörelsen fortsättas även efter lagens ikraftträdande till dess att tillståndsärendet har avgjorts slutligt.

Jag har i det föregående föreslagit att en l o g i a v g i f t införs. Beträffande den tekniska utformningen av avgiftssystemet vill jag framhålla att den i det följande föreslagna lösningen nära ansluter till gällande punktskatteförfattningar i fråga om redovisning och uppbörd m. m. Vad gäller avgränsningen av det område som bör avgiftsbeläggas anser jag att förslaget till lag (1966:742) om hotell-, pensionat- och campingrörelse är en lämplig utgångspunkt. Jag föreslår att avgift skall erläggas för allt tillhandahållande av bostad eller gästutrymme på campingplats som enligt vad som tidigare har anförts kräver tillstånd enligt nämnda lag. Undantag för upplåtande

av bostad eller gästutrymme för camping i mindre omfattning behöver inte göras, eftersom sådan verksamhet inte omfattas av lagen. Omfattar verksamhet såväl hotell- och pensionatrörelse som campingrörelse, utgår avgift för verksamhet som är tillståndspliktig. Jag föreslår vidare att avgiftsskyldighet åläggs den som bedriver verksamhet som kräver tillstånd och att avgiftsskyldighet inträder när bostad eller gästutrymme på campingplats tillhandahålls.

I likhet med vad som gäller för flertalet övriga punktskatter bör riksskatteverket vara avgiftsmyndighet. Samtliga avgiftsskyldiga bör registreras hos verket. Anmälan om registrering bör ske inom viss kortare tid, förslagsvis fyra veckor, efter det verksamheten upptagits. Genom den av mig föreslagna ändringen av 5 § lagen om hotell-, pensionat- och campingrörelse kommer, som tidigare nämnts, riksskatteverket från polismyndigheten att underrättas om meddelade tillstånd m. m.

Jag föreslår vidare att den avgiftsskyldige fortlöpande redovisar avgiften till riksskatteverket genom deklarationer för bestämda redovisningsperioder. I syfte att undvika onödigt besvär för enskilda och avgiftsmyndigheten bör redovisningsperioderna avse något längre tid än vad som annars är vanligt. Jag föreslår att redovisningsperiod enligt huvudregeln skall omfatta fyra kalendermånader, nämligen januari–april, maj–augusti och september–december. I särskilda fall bör regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer få medge redovisning för annan tid, dock inte längre tid än tolv månader. Syftet med sistnämnda regel är att ge möjlighet till en praktisk och lätthanterlig redovisning av avgiften i exempelvis säsongsmässigt bedriven verksamhet. Deklaration skall lämnas till riksskatteverket senast den 15 i månaden närmast efter redovisningsperiodens utgång.

På redovisningsperioden belöpande avgift bör i enlighet med vad som allmänt gäller i fråga om indirekt skatt erläggas samtidigt med att deklaration lämnas. I praktiken torde detta kunna arrangeras genom att deklaration avfattas på en handling som utgörs av ett inbetalningskort. Jag föreslår vidare att influtna avgifter skall tillgodoföras en härför avsedd inkomsttitel, Logiavgifter, och att medlen fortlöpande ställs till Sveriges turistråds förfogande.

Bestämmelserna om logiavgiften bör samlas i en särskild lag.

Som nämnts har vid utformningen av avgiftsförfattningen punktskatterna tjänat som förebild. För flertalet av dessa skatter gäller lagen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning när det gäller uppbörd, redovisning, kontroll, ansvar m. m. Jag föreslår att också logiavgiften inordnas under denna lags bestämmelser. Bestämmelserna i nämnda lag om förhandsbesked lämpar sig emellertid inte för logiavgiften. Jag föreslår därför att särskilda bestämmelser om förhandsbesked tas in i lagen om logiavgift. Vidare föreslås att skattebrottslagen (1971:69) och lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar görs tillämpliga på logiavgiften.

Sveriges turistråd bör inleda sin verksamhet den 1 januari 1976. För att genomföra förhandlingar om avveckling av STTF och med de av mig föreslagna stiftarna av Sveriges turistråd bör en särskild organisationskommitté tillkallas. Denna bör också få till uppgift att mera i detalj planera den av mig föreslagna reformen. Jag ämnar senare denna dag inhämta regeringens bemyndigande att tillkalla en sådan kommitté med representanter bl. a. för STTF, landstingsförbundet och kommunförbundet.

Under första halvåret 1976 kommer rådet att vara under uppbyggnad enligt de närmare förslag som organisationskommittén kommer att utarbeta. Anslagsbehovet för rådet under denna tid beräknar jag till 6 milj. kr. Av detta belopp bör för budgetåret 1975/76 4 milj. kr. tas upp under ett nytt obetecknat anslag benämnt Sveriges turistråd. Emedan inkomster från den föreslagna avgiften inte kommer rådet tillhanda förrän i början av juni månad 1976, bör återstoden av medelsbehovet dvs. 2 milj. kr. lämnas rådet som ett räntebärande lån. Under fonden för låneunderstöd bör för detta ändamål för budgetåret 1975/76 tas upp ett nytt investeringsanslag benämnt Lån till Sveriges turistråd. Lånet bör återbetalas under budgetåren 1976/77 och 1977/78.

5.1 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

dels att

1. godkänna de riktlinjer för en omorganisation av den turismfrämjande verksamheten m. m. som jag har angett i det föregående,

2. bemyndiga regeringen att för staten enligt dessa riktlinjer ingå som stiftare av Sveriges turistråd,

dels att antaga förslagen till

3. lag om ändring av hotellförordningen (1966:742),

4. lag om logiavgift (1975:000),

5. lag om ändring i skattebrottslagen (1971:69),

6. lag om ändring i lagen om förmånsberättigade skattefordringar m. m. (1971:1072),

dels att

7. till Sveriges turistråd för budgetåret 1975/76 under tionde huvudtiteln anvisa ett anslag av 4 000 000 kr.,

8. till Lån till Sveriges turistråd för budgetåret 1975/76 under fonden för låneunderstöd anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kr.

Lagförslaget under 3. har upprättats inom justitiedepartementet och förslagen under 4., 5. och 6. inom finansdepartementet.

6. Anslagsframställning

Jag har i det föregående föreslagit att ett centralt organ för turistfrämjande verksamhet skall inrättas den 1 januari 1976 och att nytt statsanslag till STTF skall utgå endast för andra halvåret 1975.

B 7. Svenska turisttrafikförbundet

1973/74 Utgift 6 968 000

1974/75 Anslag 7 449 000

1975/76 Förslag 4 057 000

I prop. 1975:1 (bil. 12 s. 41) har regeringen föreslagit riksdagen, att i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1975/76 till Svenska turisttrafikförbundet beräkna ett reservationsanslag av 7 449 000 kr.

6.1 STTF:s anslagsframställning

STTF begär att anslaget till förbundet för budgetåret 1975/76 ökas med 1 152 000 kr. Därav hänför sig 902 000 kr. till löne- och prisomräkning, 100 000 kr. till en ökning av kampanjverksamhet i Sverige och 150 000 till försöksverksamhet på den japanska marknaden.

6.2 Föredraganden

Med hänvisning till vad jag har anfört i det föregående om inrättande av Sveriges turistråd, m. m. beräknar jag medelsbehovet för STTF under budgetåret 1975/76 till 4 057 000 kr. Därav avser 333 000 kr. löne- och prisomräkning.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1975/76 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 4 057 000 kr.

7. Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden lagt fram.

Innehållsförteckning

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Lagförslag	2
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde 1975-02-27	16
1. Inledning	16
2. Kommittén för planering av turistanläggningar	16
2.1 Nuvarande ordning	17
2.1.1 Samhällsinsatser för turism	17
2.1.2 Nuvarande organisation	19
2.2 Förslag till turist- och rekreationspolitik	23
2.3 Förslag till offentlig marknadsorganisation	24
2.4 Finansiering	26
3. Remissyttrandena	28
4. Revisionsrapport angående STTF	34
5. Föredraganden	34
6. Anslagsframställning	46
6.1 STTF:s anslagsframställning	46
6.2 Föredraganden	46
7. Beslut	46

